

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Investiční potřeby NUTS Severovýchod

Alena Boháčová

Diplomová práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Alena BOHÁČOVÁ**
Osobní číslo: **E09700**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Investiční potřeby NUTS Severovýchod**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je analýza investičních potřeb u vybraných obcí Pardubického kraje financovaných z prostředků Evropské unie či Pardubického kraje.

Hlavní body práce jsou:

- Strukturální fondy EU
- Možnosti čerpání z fondů EU
- Financování z krajského úřadu Pardubického kraje
- Analýza investičních potřeb vybraných obcí

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

KÖNIG , Petr. Rozpočet a politiky Evropské unie : příležitost pro změnu. Praha : C.H.Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana . Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe. Praha : Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

VILAMOVIÁ, Šárka. Jak získat finanční zdroje Evropské unie. Praha : Grada, 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0.

WOKOUN, René. Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie . Praha : Oeconomica, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7.

internetové stránky obcí

www.euroskop.cz

www.strukturalni-fondy.cz

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Romana Provažníková, Ph.D.
Ústav ekonomie

Datum zadání diplomové práce: 23. června 2010

Termín odevzdání diplomové práce: 6. května 2011

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 5. srpna 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pusté Kamenici dne 2. 5. 2011

Alena Boháčová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí mé diplomové práce doc. Ing. Romaně Provazníkové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování této práce.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá investičními potřebami NUTS II Severovýchod. V práci je zpracován pouze jeden ze tří krajů NUTS II Severovýchod, a to Pardubický kraj. Pozornost je věnována potřebám kraje jako celku, potřebám jednotlivých obcí v kraji, zejména však investičním potřebám menších obcí. Na příkladu vybraných obcí je poté provedena analýza konkrétních investičních potřeb. V závěru je uvedeno celkové zhodnocení.

KLÍČOVÁ SLOVA

strukturální fondy, region soudržnosti, operační program, investiční potřeby obcí

TITLE

Investment needs of NUTS North-East

ANNOTATION

This Master's Thesis deals with investment needs NUTS II North-East. The Thesis pursues only one of the NUTS II North-East regions – the region of Pardubice. The focus is on the needs of the region as a whole, mainly on investment needs of smaller municipalities. Chosen municipalities were used as a sample to carry out an analysis of specific investment needs. The final part of the Thesis contains an overall assessment.

KEY WORDS

structural fund, cohesion region, operational programme, investment needs of municipalities

OBSAH

ÚVOD	8
1 STRUKTURÁLNÍ FONDY A FOND SOUDRŽNOSTI	9
1.1 STRUKTURÁLNÍ FONDY	10
1.1.1 EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ (ERDF)	11
1.1.2 EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND (ESF)	13
1.2 KOHEZNÍ FOND	14
2 NOMENKLATURA ÚZEMNÍCH STATISTICKÝCH JEDNOTEK	15
3 ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z EU	18
3.1 PROGRAMOVÉ DOKUMENTY	18
3.2 OPERAČNÍ PROGRAMY	20
3.3 MOŽNOSTI ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVOU	24
3.3.1 REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAMY	25
3.3.1.1 Regionální operační program NUTS II Severovýchod	26
3.3.2 TEMATICKÉ OPERAČNÍ PROGRAMY	27
3.3.2.1 Integrovaný operační program	27
3.3.2.2 Operační program Životní prostředí	28
3.3.2.3 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	28
3.3.2.4 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	29
3.3.2.5 Operační program Podnikání a inovace	29
3.3.3 EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE	30
3.3.4 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA	31
4 CHARAKTERISTIKA PARDUBICKÉHO KRAJE	32
4.1 INVESTIČNÍ POTŘEBY PARDUBICKÉHO KRAJE	33
4.1.1 OBLAST EKONOMIKY	33
4.1.2 OBLAST TECHNICKÉ VYBAVENOSTI A DOPRAVY	34
4.1.3 OBLAST LIDSKÝCH ZDROJŮ A KVALITY ŽIVOTA	34
4.1.4 OBLAST VENKOVSKÉHO PROSTORU	34
4.1.5 OBLAST ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	35
4.1.6 OBLAST CESTOVNÍHO RUCHU	35
4.2 FINANCOVÁNÍ Z KRAJSKÉHO ÚŘADU PARDUBICKÉHO KRAJE	35
4.3 POČET OBCÍ V PARDUBICKÉM KRAJI	37
5 INVESTIČNÍ POTŘEBY OBCÍ	38
5.1 INVESTIČNÍ POTŘEBY MENŠÍCH OBCÍ	39
5.1.1 OBNOVA A ROZVOJ OBCE	39
5.1.2 OBNOVA A ROZVOJ OBČANSKÉ VYBAVENOSTI	39

5.1.3	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	40
5.1.4	ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	40
5.1.5	FINANCOVÁNÍ INVESTIČNÍCH POTŘEB MENŠÍCH OBCÍ	41
5.1.6	PROBLÉMY MALÝCH OBCÍ PŘI ŽÁDOSTECH O DOTACE Z EVROPSKÝCH FONDŮ	42
5.2	OBEC PŘEDHRADÍ	42
5.2.1	INVESTIČNÍ AKCE OBCE JIŽ REALIZOVANÉ	43
5.2.2	PLÁNOVANÉ INVESTIČNÍ AKCE	44
5.3	OBEC HOLETÍN	45
5.3.1	PROGRAM OBNOVY OBCE NA OBDOBÍ 2007 – 2013	46
5.3.1.1	Projekt „Kulturně – společenské centrum Holetín“	46
5.3.2	INVESTIČNÍ POTŘEBY OBCE	49
5.4	OBEC BOROVÁ	50
5.4.1	PROGRAM OBNOVY VESNICE BOROVÁ U POLIČKY	51
5.4.2	INVESTIČNÍ POTŘEBY OBCE	52
5.4.2.1	Kompostárna bioodpadu Borová	53
5.4.2.2	Revitalizace zeleně v obci a výsadba nových dřevin	53
5.4.2.3	Chystané projekty z Operačního programu Životního prostředí	54
5.4.2.4	Územní plán Borová	54
5.4.2.5	Program rozvoje venkova ČR	55
5.5	INVESTIČNÍ POTŘEBY VĚTŠÍCH OBCÍ	55
5.5.1	OBČANSKÁ VYBAVENOST	56
5.5.2	DOPRAVA A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	56
5.5.3	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	57
5.5.4	PODPORA CESTOVNÍHO RUCHU	57
5.5.5	EKONOMICKÝ ROZVOJ	58
ZÁVĚR		59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		61
POUŽITÉ ZKRATKY		66
SEZNAM TABULEK		67
SEZNAM OBRÁZKŮ		67
PŘÍLOHY		68

Úvod

Pro vypracování diplomové práce jsem si vybrala téma Investiční potřeby NUTS II Severovýchod. Region soudržnosti NUTS II Severovýchod je složen celkem ze tří krajů. Jsou jimi Liberecký kraj, Královéhradecký kraj a Pardubický kraj. Práce se však věnuje pouze kraji Pardubickému.

Cílem této práce je analýza investičních potřeb obcí Pardubického kraje a vymezení konkrétních investičních potřeb obcí na příkladu vybraných obcí.

Jedním z hlavních úkolů obcí je pečovat o rozvoj svého území. Obce mají v rámci své samostatné působnosti právo schvalovat tzv. program rozvoje obce, též strategický plán rozvoje obce, kde definují základní priority svého rozvoje, cíle rozvoje a aktivity, jejichž realizace povede k jejich naplnění. Investiční potřeby obcí by měly odpovídat skutečným potřebám obcí, jejich možnostem a v neposlední řadě by měly být v souladu se zájmy a potřebami občanů. Pokud jde o financování investičních potřeb, většina obcí se potýká s nedostatkem finančních prostředků, a proto obce nejsou schopny veškeré investiční akce realizovat z vlastních zdrojů. Snaží se tedy využívat možnosti získat finanční podporu od státu nebo od Pardubického kraje. V souvislosti s členstvím v Evropské unii však mají příležitost získat dotace i z evropských fondů.

Diplomovou práci jsem rozdělila do pěti kapitol. V první kapitole jsou představeny fondy Evropské unie, a to jak strukturální fondy, tak Fond soudržnosti. Druhá kapitola pojednává o rozdělení území České republiky na regiony soudržnosti NUTS II, do kterých je nejvíce směřována podpora strukturálních fondů. Možnosti čerpání finančních prostředků z Evropské unie obcemi jsou uvedeny v kapitole třetí. Kromě operačních programů pro období 2007 – 2013 je zde také zmíněn Program rozvoje venkova.

Následující kapitola se již zabývá samotným Pardubickým krajem. V úvodu této kapitoly je uvedena nejprve stručná charakteristika kraje, poté následuje vymezení investičních potřeb kraje v jednotlivých oblastech, kterými jsou oblast ekonomiky, technické vybavenosti a dopravy, lidských zdrojů a kvalita života, venkovského prostoru, životního prostředí a cestovního ruchu. S potřebami kraje by měly být v souladu potřeby jednotlivých obcí, jejichž analýza je provedena v poslední páté kapitole. Je zaměřena především na menší obce s méně než 2 000 obyvateli. Konkrétními obcemi, které jsem si vybrala pro účely analýzy, jsou obce Předhradí, Holetín a Borová.

1 Strukturální fondy a Fond soudržnosti

Pro členské země je již od založení prvního společenství charakteristická ekonomická heterogenita, která se projevuje nejenom při srovnání národních států, ale také při komparaci jejich vnitřních jednotek, tedy na úrovni jednotlivých územních celků a částí.¹ Evropská unie prostřednictvím politiky soudržnosti usiluje o rovnoměrný hospodářský a společenský rozvoj všech svých členských států a jejich regionů. Cílem je, aby se zmírnily rozdíly v životní a ekonomické úrovni mezi chudšími a bohatšími zeměmi EU a zároveň se zvyšovala schopnost EU jako celku čelit výzvám 21. století. Ve středu zájmu spolu s důrazem na udržitelný růst, inovace a konkurenceschopnost stojí vytváření otevřené, flexibilní a soudržné společnosti s vysokou mírou zaměstnanosti. Tomuto úsilí se souhrnně říká evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), či krátce kohezní politika (politika soudržnosti).

Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské politiky HSS. Právě jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony.² Je třeba uvést, že pomoc Evropské unie se neposkytuje pouze těm chudým. Poskytuje se na určité rozvojové cíle a za účelem řešení specifických strukturálních problémů. Jedině pomocí takovýchto nápravných opatření lze odstranit rozdíly mezi bohatými a chudými regiony. Proto by také požadavky uchazečů na určitou sumu peněz v rámci jednání neměly být založeny na prostém porovnávání finančních prostředků, které jednotlivé země obdržely³.

V minulém období (2000 – 2006) do politiky HSS spadaly čtyři strukturální fondy (Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond a Finanční nástroj pro podporu rybolovu) a Fond soudržnosti.

V současném programovacím období (2007 – 2013) byl snížen počet strukturálních fondů na dva – Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond.⁴

Tyto fondy pak vhodným způsobem přispívají k dosažení těchto tří cílů:

- a) Cíl Konvergence: Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond a Fond soudržnosti;

¹ FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2(váz.), s. 502.

² *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-11-17]. Informace o fondech EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>.

³ WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha : Oeconomica, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7.

⁴ *EurActiv* [online]. 2010 [cit. 2010-11-17]. Strukturální fondy. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/strukturalni-fondy>>.

- b) Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond;
- c) Cíl Evropská územní spolupráce: Evropský fond pro regionální rozvoj.

Činnosti fondů a operace, na jejichž financování se podílejí, by měly být provozovány s ostatními politikami Společenství a v souladu s právními předpisy Společenství.⁵

Tabulka 1 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013

Cíl	Fondy pro EU27	Fondy pro ČR
Konvergence	283 mld. Euro (cca 7 082, 80 mld. Kč)	25,88 mld. Euro (cca 730,00 mld. Kč)
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. Euro (cca 1 385,40 mld. Kč)	419,09 mil. Euro (cca 11,73 mld. Kč)
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. Euro (cca 218,55 mld. Kč)	389,05 mil. Euro (cca 10,97 mld. Kč)
Celkem	347 mld. Euro	26,69 mld. Euro (cca 752,70 mld. Kč)

Poznámka: Přepočet dle směnného kurzu 1 EUR = 28,20 CZK

Zdroj: *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-07]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.

1.1 Strukturální fondy

Strukturální fondy se přímo zaměřují na snižování rozdílů mezi regiony členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí. Peníze ze strukturálních fondů jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů a na základě definování jasných cílů a priorit.⁶

Aby byl zajištěn skutečný hospodářský dopad, neměly by příspěvky ze strukturálních fondů nahrazovat veřejné výdaje členských států. Ověření zásady adicionality prostřednictvím

⁵ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-07]. NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=68e85504-93b7-4cc0-85f3-260e5994be05>>, s. 26, 37.

⁶ *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 29 s., s. 3. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Vyhledavani?searchtext=abeceda+fond%c5%af&searchmode=ExactPhrase>>.

partnerství by se mělo vzhledem k objemu přidělených finančních zdrojů soustředit na regiony v rámci cíle „Konvergence“ a může vést k finanční opravě v případě, že zásada adicionality není dodržena.⁷

1.1.1 Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

ERDF byl založen v roce 1972, fungovat začal od roku 1975 a od roku 1988 je integrován do regionální politiky EU. Úkoly ERDF vyplývají jednak přímo ze zakládajících smluv v jejich jednotlivých úpravách (speciální ustanovení o ERDF), tak z úkolů strukturálních fondů.⁸ Objemem prostředků jde o největší a nejvýznamnější strukturální fond.⁹

ERDF financuje:

- přímé podpory na investice do podniků (zejména malých a středních podniků) s cílem vytvořit udržitelná pracovní místa;
- infrastruktury související zejména s výzkumem a inovacemi, telekomunikacemi, životním prostředím, energetikou a dopravou;
- finanční nástroje (fondy rizikového kapitálu, fondy místního rozvoje apod.) na podporu regionálního a místního rozvoje a spolupráce měst a regionů;
- opatření technické pomoci.¹⁰

Podporovány jsou investiční projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových

⁷ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-07]. NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=68e85504-93b7-4cc0-85f3-260e5994be05>>, s. 27.

⁸ MAREK, Dan; KANTOR, Tomáš. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. Brno : Barrister and Principal, 2007. 210 s. ISBN 978-80-87029-13-8, s. 30-31.

⁹ STEJSKAL, Jan; KOVÁRNÍK, Jaroslav . *Regionální politika a její nástroje*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2, s. 41.

¹⁰ *Europa* [online]. 2010 [cit. 2010-11-22]. Regionální politika - Info regio. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_cs.htm>.

zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.¹¹

V předchozím programovacím období (období 2000 – 2006) byly finanční prostředky z ERDF rozdělovány především na plnění Cílů 1 a 2 regionální a strukturální politiky EU, (Cíl 1 Podpora rozvoje zaostávajících regionů, Cíl 2 Podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, jež čelí strukturálním problémům) a dále z něho byly financovány Iniciativy Společenství INTERREG a URBAN, jakož i inovační opatření.¹²

V současném programovacím období 2007 – 2013 ERDF může poskytovat prostředky v rámci všech tří nových cílů regionální politiky.

V regionech, které spadají pod cíl „konvergence“, se Evropský fond pro regionální rozvoj zaměřuje na modernizaci a diverzifikaci hospodářských struktur a na zachování a vytváření udržitelných pracovních míst. Opatření financovaná ERDF se týkají oblasti výzkumu a technologického rozvoje, inovací a podnikání, informační společnosti, životního prostředí, prevence rizik, cestovního ruchu, kultury, dopravy, energetiky, vzdělávání, zdraví.

Priority týkající se cíle „regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ lze rozdělit do tří skupin:

- inovace a znalostní ekonomika: posilování regionálních kapacit v oblasti výzkumu a technologického rozvoje, stimulace inovací a podnikání a podpora finančního inženýrství, zejména pro podniky spojené se znalostní ekonomikou;
- životní prostředí a prevence rizik: rehabilitace kontaminované půdy, stimulace energetické účinnosti, podpora čisté městské hromadné dopravy a vypracování plánů prevence a řízení přírodních a technologických rizik;
- přístup k službám obecného hospodářského zájmu v oblasti dopravy a telekomunikací.

Pokud jde o cíl „evropská územní spolupráce“, ERDF se soustředí na tyto tři oblasti:

- rozvoj přeshraničních hospodářských a sociálních činností;
- navazování a rozvoj mezinárodní spolupráce včetně dvoustranné spolupráce mezi přímořskými regiony;

¹¹ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-02]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.

¹² *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4, s. 130.

- zvyšování účinnosti regionální politiky prostřednictvím meziregionální spolupráce, vytváření sítí a výměny zkušeností mezi regionálními a místními orgány.

Evropský fond pro regionální rozvoj věnuje zvláštní pozornost regionálním specifikům. Snaží se řešit hospodářské, environmentální a sociální problémy ve městech. Zvláště se zaměřuje na oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním (ostrovní, horské nebo řídké osídlené regiony). Zvláštní podporu fond poskytuje též nejvzdálenějším regionům s cílem kompenzovat jejich odlehlost.¹³

1.1.2 Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond je nejstarším ze strukturálních fondů. Byl založen díky Římské smlouvě a v současné době je hlavním nástrojem sociální politiky a politiky zaměstnanosti EU.¹⁴ Jeho cílem bylo zlepšit pracovní příležitosti ve Společenství podporou zaměstnanosti a zvyšováním geografické a pracovní mobility. Ve svých počátcích byl ESF využíván jako prostředek ke „kompenzaci“ ztráty práce. Pomáhal pracovníkům v odvětvích, která procházela restrukturalizací, tím, že jim poskytoval příspěvky na přeškolení. Těm, kteří opustili svůj kraj, a šli hledat práci jinde, pomáhal též při přesídlení.

V současném období 2007 – 2013 je prioritou zvýšení přizpůsobitelnosti pracovníků, podniků a podnikatelů zlepšením předvídání a pozitivního řízení hospodářské změny. V rámci této priority podporuje ESF modernizaci a posilování institucí, které působí na trhu práce, aktivní opatření na trhu práce a v rámci celoživotního učení, a to i v rámci společností. ESF se stále zabývá otázkami zaměstnanosti tím, že zajišťuje dostupnost trhu práce a podporuje účast na něm. Zajišťováním přístupu a začlenění „znevýhodněných pracovníků“ navíc usiluje o prevenci sociálního vyloučení a potírání diskriminace. Od roku 2007 také posiluje schopnost veřejných institucí rozvíjet a předkládat politiky a poskytovat služby. V zájmu zjednodušení reformy v oblasti zaměstnanosti a začlenění též podporuje partnerství mezi zaměstnavateli, odborovými svazy, nevládními organizacemi a veřejnou správou. Do všech opatření ESF je začleňována nadnárodní spolupráce a inovace.¹⁵

¹³ *Europa* [online]. 2010 [cit. 2010-11-22]. Regionální politika - Info regio. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_cs.htm>.

¹⁴ MAREK, Dan; KANTOR, Tomáš, cit. 8, s. 31.

¹⁵ *Europa* [online]. 2010 [cit. 2010-11-25]. Evropský sociální fond. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/discover/esf_cs.htm>.

Podporovány jsou neinvestiční projekty, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajících OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.¹⁶

Objem finančních prostředků z ESF pro ČR na programovací období 2007 – 2013 činí 3,8 mld. EUR. Na programové období 2004 – 2006 bylo pro ČR přiděleno 456,98 mil. EUR.¹⁷

V minulých programovacích obdobích (1993 – 1999, resp. 2000 – 2006) byly využívány další dva strukturální fondy: Evropský zemědělský orientační a záruční fond a Finanční nástroj pro podporu rybolovu. Tyto nástroje již v novém programovacím období nejsou součástí politiky soudržnosti.¹⁸

1.2 Kohezní fond

Kohezní fond (neboli Fond soudržnosti) byl ustanoven Maastrichtskou smlouvou (článek 130a) v roce 1993 za účelem pomoci členským státům, které se potýkaly s problémy souvisejícími se vznikem hospodářské a měnové unie. Kohezní fond není strukturálním fondem. Soustřeďuje se především na projekty zaměřené na ochranu životního prostředí (projekty životního prostředí přispívající k dosažení cílů stanovených společnou politikou Unie v této oblasti¹⁹) a na transevropské dopravní sítě (projekty společného zájmu ve sféře dopravní infrastruktury, které směřují k plnění priorit stanovených Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1692/96/EC z 23. července 1996 o rozvoji transevropských dopravních

¹⁶ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-03]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.

¹⁷ *Evropský sociální fond v ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-11-25]. Evropský sociální fond v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>>.

¹⁸ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. Praha : C.H.Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9, s. 186.

¹⁹ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha : Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0, s. 350.

sítí²⁰). Zasahuje také do oblastí souvisejících s udržitelným rozvojem, tedy do energetické politiky a využívání obnovitelných zdrojů energie. Na rozdíl od strukturálních fondů se dříve nezaměřoval na dlouholeté programy, ale spíše na konkrétní projekty. V novém programovacím období se však Kohezní fond společně s ERDF podílí na víceletých investičních programech, které jsou řízeny decentralizovaně, a nikoli jen na projektech, jež musí být jednotlivě schvalovány Evropskou komisí.²¹

Poskytování pomoci je podmíněno dvěma faktory:

- hrubý národní důchod (HND), měřený paritou kupní síly, nesmí u členského státu překročit 90 % průměru EU;
- členský stát musí realizovat program „hospodářské konvergence“.²²

Podporuje činnosti v rámci cíle „konvergence“ a nyní podléhá stejným pravidlům v oblasti plánování, řízení a kontroly jako ESF a EFRR.

V období 2007 – 2013 působí Fond soudržnosti v Bulharsku, v České republice, v Estonsku, na Kypru, v Litvě, v Lotyšsku, v Maďarsku, na Maltě, v Polsku, v Portugalsku, v Rumunsku, v Řecku, na Slovensku a ve Slovinsku.

Finanční pomoc z Fondu soudržnosti může být pozastavena rozhodnutím Rady, jestliže daný stát vykazuje nadměrný schodek veřejných financí, jestliže tuto situaci nenapraví nebo jestliže se kroky podniknuté k nápravě jeví jako nedostatečné.²³

2 Nomenklatura územních statistických jednotek

Rostoucí význam regionální a strukturální politiky a jejích nástrojů si vzhledem k posilování redistribuční funkce strukturálních fondů směrem k regionům a rostoucím objemům prostředků vyžádal v průběhu vývoje vytvoření zvláštního územního členění. Tříúrovňový systém územního členění byl vytvořen Evropským statistickým úřadem Eurostat ve spolupráci se statistickými úřady jednotlivých členských zemí pod názvem NUTS (Nomenklatura územních statistických jednotek) již na počátku 70. let. Na počátku 90. let byly v souladu s principy definice jednotek NUTS zavedeny dvě další úrovně, a to NUTS IV

²⁰ Tamtéž.

²¹ MAREK, Dan; KANTOR, Tomáš, cit. 8, s. 31-32.

²² *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-11-25]. Fond soudržnosti. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Fond-soudrznosti>>.

²³ *Evropa* [online]. 2010 [cit. 2010-11-25]. Regionální politika - Info regio. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/cf/index_cs.htm>.

a V. V současné době jsou tyto úrovně nahrazeny zvláštním systémem místních správních jednotek (Local Administrative Units, LAU).

Členění NUTS poskytuje základ pro zaměření intervencí politiky HSS. Podpora ze strukturálních fondů plynoucí do zaostalých regionů v rámci rozpočtově největšího z cílů politiky soudržnosti je zaměřena na úroveň NUTS II a i další formy pomoci mají územní vymezení založené na klasifikaci NUTS.²⁴

Česká republika byla historicky tradičně dělena na kraje odpovídající úrovni NUTS III, avšak kvůli vstupu do Evropské unie musela zavést mezi stát a kraje ještě jeden stupeň členění odpovídající úrovni NUTS II: regiony soudržnosti.²⁵ Tyto regiony soudržnosti jsou deklarovány v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje v §15, kde se uvádí: „... Pro potřeby spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudržnosti, spočívající zejména ve využívání finančních prostředků z předvstupních a strukturálních fondů Evropských společenství, se zřizují regiony, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS II ...“.

Regiony soudržnosti jsou v oblasti regionální politiky základními statistickými jednotkami pro výpočet HDP/obyvatele, na základě kterého je přidělena podpora ze strukturálních fondů. V programovacím období 2007 - 2013 má v ČR každý region soudržnosti historicky poprvé svůj vlastní Regionální operační program (ROP), který je úzce zaměřen na řešení problémů daného regionu.²⁶ Jak dokládá tabulka 2, každý region soudržnosti se skládá z 1 až 3 krajů.

²⁴ KÖNIG, Petr, et al., cit. 18, s. 163 – 164.

²⁵ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-06]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.

²⁶ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-12]. Slovník pojmů. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/glosar/r>>.

Tabulka 2 Vymezení regionů soudržnosti v České republice

NUTS I (1)	NUTS II (8) regiony soudržnosti	NUTS III (14) kraje	
Česká republika	Praha	Praha	
	Střední Čechy	Středočeský kraj	
	Severozápad		Ústecký kraj
			Karlovarský kraj
	Jihozápad		Plzeňský kraj
			Jihočeský kraj
	Severovýchod		Liberecký kraj
			Královéhradecký kraj
			Pardubický kraj
Jihovýchod		Vysočina	
		Jihomoravský kraj	
Střední Morava		Olomoucký kraj	
		Zlínský kraj	
Moravskoslezsko		Moravskoslezský kraj	

Zdroj: VILAMOVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0, s. 39.

Obrázek 1 Skladba 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)

Zdroj: *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-07]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.

3 Čerpání finančních prostředků z EU

Toto programovací období je pro Českou republiku zásadní, a to zejména proto, že poprvé může čerpat finanční pomoc ze strukturálních fondů v plném rozsahu, tj. v rámci celého nezkráceného programovacího období jako čistý příjemce (tříkrát více finančních prostředků než na programovací období 2004 – 2006). Úspěšné čerpání finančních prostředků je podmíněno vynaložením dalších 132,83 mld. Kč z národních zdrojů. Nutnost spolufinancování projektů z národních zdrojů a složitá administrace může představovat určitou překážku úspěšného čerpání evropských zdrojů.²⁷

3.1 Programové dokumenty

Při sjednávání střednědobého plánu výdajů evropského rozpočtu, tzv. finanční perspektivy, se na vrcholné úrovni v Evropské radě tvořené nejvyššími představiteli členských států (prezidenti, premiéři) rozhoduje o množství prostředků určených na nejrůznější politiky Evropské unie, mimo jiné také na politiku hospodářské a sociální soudržnosti (HSS). Po dosažení jednomyslné shody v Evropské radě musí Evropská komise (EK) připravit návrh evropské legislativy v podobě nařízení definujících pravidla pro využívání prostředků z evropského rozpočtu rozdělovaných prostřednictvím jednotlivých fondů. Nařízení musejí být schválena Evropským parlamentem a Radou EU složenou z ministrů vlád členských států. Rada EU pak schvaluje Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) vymezující priority rozvoje Evropské unie coby orientační rámec pro členské státy při přípravě národních strategických referenčních rámců a operačních programů.²⁸

Na úrovni členských států je předpokladem pro získání podpory ze strukturálních fondů EU zpracování programových dokumentů, ve kterých každá členská země formuluje priority a cíle svého rozvoje. Každý členský stát definuje svůj Národní rozvojový plán (NRP). NRP popisuje hlavní rozvojové problémy každé země a strategii rozvoje státu pro období 2007 – 2013. NRP vychází z textů nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti, jeho strategie se opírá o klíčové evropské (Strategické obecné zásady Společenství) i domácí

²⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha : GRADA Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9, s. 158.

²⁸ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-06]. Řízení fondů EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Rizeni-fondu-EU>>.

strategické dokumenty (Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu, Strategie regionálního rozvoje pro léta 2007 – 2013 a další platné resortní a regionální strategie). Zajišťuje návaznost Strategických obecných zásad Společenství a národních strategických dokumentů. Prioritní osy a cíle NRP vycházejí z definované strategie a následně jsou promítnuty do struktury operačních programů. Národní rozvojový plán 2007 – 2013 dále popisuje nastavení systému koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Jelikož nemusí vždy platit, že priority rozvoje státu odpovídají i prioritám politiky HSS, dohodnutými všemi členskými státy EU na nadnárodní úrovni, musí se najít společný průnik NRP a SOZS. Dokumentem představujícím soulad NRP a SOZS a vymezujícím tak podobu realizace politiky HSS na území členského státu je tzv. Národní strategický referenční rámec (NSRR).

Národní strategický referenční rámec ČR tak představuje základní programový dokument České republiky pro využívání fondů Evropské unie v období 2007 – 2013. Východiskem pro zpracování návrhu Národního strategického referenčního rámce byl Národní rozvojový plán České republiky.

Český NSRR popisuje strategické cíle, způsob řízení a koordinace politiky HSS v České republice. Představuje systém finančních toků fondů EU v ČR a systém operačních programů (vč. prováděcích dokumentů, operačních manuálů a příruček) jejichž prostřednictvím budou jednotlivé prioritní osy realizovány. Rozhodnutí o přijetí Národního strategického referenčního rámce ČR pro období 2007 – 2013 vydala Evropská komise dne 27. července 2007.²⁹

Hlavním koordinátorem v oblasti politiky HSS pro období 2007 – 2013 je Ministerstvo pro místní rozvoj, které je právě zodpovědné i za vytvoření Národního rozvojového plánu a dalších programových dokumentů. Finanční oblast je plně v kompetenci Ministerstva financí. Realizace - částečná realizace operačních programů je svěřena příslušným ministerstvům nebo Regionálním radám v regionech soudržnosti.³⁰

²⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 161 – 162.

³⁰ WASET : *World Academy of Science, Engineering and Technology* [online]. 2009 [cit. 2010-12-07]. The Importance and Use of European Structural Funds in the Czech republic. Dostupné z WWW: <<http://www.waset.org/journals/waset/v49/v49-86.pdf>>.

3.2 Operační programy

Čerpání finančních prostředků v rámci regionální politiky EU je realizováno pomocí tzv. operačních programů (OP). Z pohledu žadatelů a realizátorů projektů se jedná o nejvýznamnější dokumenty. Operační dokumenty jsou popisem souhrnných priorit, řízení a finančních zdrojů a upřesňují oblasti intervencí na národní úrovni i v jednotlivých regionech dané členské země. V konečném důsledku o jejich schválení rozhoduje Evropská komise.³¹

Zastřešujícím orgánem pro všechny operační programy v České republice financované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti je Národní orgán pro koordinaci (NOK). Pracuje v rámci Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Zabezpečuje jednotný informační systém politiky HSS pro řízení, koordinaci, monitorování a vyhodnocování operačních programů a jejich projektů ve všech úrovních administrativního a finančního řízení. Zároveň do monitorovacího systému zařazuje i nové funkční prvky podle průběžně vznikajících potřeb realizace operačních programů a požadavků odborných útvarů Ministerstva pro místní rozvoj realizujících funkci Národního orgánu pro koordinaci.³²

V období 2007 – 2013 je v České republice využíváno 26 operačních programů (24 operačních programů a dva síťové programy), které jsou rozděleny mezi tři cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti:

Cíl konvergence – v České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hl. m. Prahy a je realizovaný prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů.

Osm tematických operačních programů s celkovou přidělenou částkou 21,23 mld. EUR:

- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program

³¹ MAREK, Dan; KANTOR, Tomáš, cit. 8, s. 39.

³² *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-11]. Národní orgán pro koordinaci. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci>>.

- OP Technická pomoc

Sedm regionálních operačních programů (ROP) pro regiony soudržnosti (NUTS II) s celkovou přidělenou částkou 4,66 mld. EUR:

- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Střední Morava
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – tento cíl podporuje regiony, které nečerpají z Cíle Konvergence. V České republice pod něj spadá hl. m. Praha se dvěma operačními programy. Na tento cíl připadá v České republice 0,42 mld. EUR:

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita

Cíl Evropská územní spolupráce – usiluje o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V České republice pod něj spadají všechny regiony a prostředky lze čerpat z devíti operačních programů. Na tento cíl připadá v ČR 0,39 mld. EUR:

- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko
- OP Meziregionální spolupráce
- OP Nadnárodní spolupráce
- Síťový operační program ESPON 2013
- Síťový operační program INTERACT II ³³

INTERACT II je pouze servisním programem pro řídicí struktury operačních programů Cíle Evropská územní spolupráce, veřejnost nebude mít tudíž možnost čerpat z jeho prostředků po celé programovací období 2007 – 2013. Program ESPON 2013 je zaměřen na podporu výzkumu v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje. Programu se účastní

³³ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-11]. Programy 2007 - 2013. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>.

zejména vědecké a výzkumné instituce či univerzity, jeho výstupy jsou však využitelné pro široký okruh uživatelů.³⁴ Struktura a finanční alokace na zbývajících 24 operačních programů je zobrazena v tabulce č. 3.

Tabulka 3 Rozdělení finančních prostředků a váhy na OP na roky 2007 - 2013

Druh operačního programu	Mil. EUR	Váha v %
Cíl 1 - Konvergence		
OP Podnikání a inovace	3 041,3	11,75
OP Výzkum, vývoj, inovace	2 070,7	8,00
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	1 837,4	7,00
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1 828,7	7,00
OP Životní prostředí	4 917,9	19,00
OP Doprava	5 759,1	22,25
OP Technická pomoc	247,8	1,00
Integrovaný operační program	1 582,4	6,00
Regionální operační programy regionů soudržnosti	4 659,0	18,00
Celkem	25 883,3	100,00
Cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		
OP Konkurenceschopnost - region soudržnosti Praha	234,9	71,00
OP Adaptabilita - region soudržnosti Praha	108,4	29,00
Celkem	343,3	100,00
Cíl 3 - Evropská územní spolupráce		
OP Přeshraniční spolupráce	351,5	90,00
OP Nadnárodní a meziregionální spolupráce	38,4	10,00
Celkem	389,9	100,00
Finance EU celkem (běžné ceny)	26 691,6	

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9, s. 165.

Operační programy se dělí na prioritní osy, které konkrétněji vymezují, na co mohou být finance přidělené danému operačnímu programu vynaloženy. Prioritní osy se dále skládají z oblastí podpory, případně i z podoblastí podpory.³⁵

Většina operačních programů je financována z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), pouze OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a OP Lidské zdroje a

³⁴ *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 29 s., s. 9. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Vyhledavani?searchtext=abeceda+fond%c5%af&searchmode=ExactPhrase>>.

³⁵ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-12]. Fondy Evropské unie: 26,7 miliard EUR pro Českou republiku. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>.

zaměstnanost jsou financovány z Evropského sociálního fondu (ESF) a OP Životní prostředí a OP Doprava jsou financovány ze dvou fondů, a to z ERDF a Fondu soudržnosti.

Pro čerpání prostředků platí pravidlo „n+3“, takže alokace z jednotlivých let je možné čerpat ještě následující tři roky. V tomto programovacím období tak dochází k rozšíření časového prostoru pro dokončení projektů oproti předchozímu období o jeden rok. Podmínkou čerpání těchto zdrojů je však zpracování, předložení a schválení projektů, které v intencích programových dokumentů budou realizovat vytyčené cíle a samozřejmě jejich spolufinancování ze strany předkladatelů ČR. Každý operační program má přesná pravidla čerpání dotací.

Finanční pomoc ze strukturálních fondů na většinu investičních projektů je vyplácena až po skončení projektu, případně etapy projektu. Žadatel musí mít zajištěno financování celého projektu (etapy) z vlastních zdrojů, případně jiným způsobem (např. úvěrem). Platby z operačních programů jsou vázány na prokázané uskutečnění výdajů – jsou propláceny zpětně při předložení faktur a dokladů, či dokonce jednorázově po skončení projektu.³⁶

Platebním a certifikačním orgánem, který zajišťuje tok prostředků z fondů EU do České republiky, je v České republice odbor Národní fond Ministerstva financí ČR. Realizátoři projektů s Platebním a certifikačním orgánem přímo nekomunikují, nýbrž platby dostávají prostřednictvím zprostředkujícího subjektu, příp. řídicího orgánu přímo ze státního rozpočtu, který projekty předfinancovává. Teprve následně žádá Platební a certifikační orgán Evropskou komisi o převedení prostředků z rozpočtu EU (až 85 %) na svůj účet a tyto prostředky jsou poté převedeny do příslušné rozpočtové kapitoly ministerstva, které odpovídající platby předtím předfinancovalo.³⁷

Vlastní realizace programů rozhodujícím způsobem závisí na zapojení regionálních subjektů, a to jak z veřejného, tak i soukromého sektoru, přičemž se především jedná o přípravu odpovídajících kvalitních projektů. Významným subjektem podílejícím se v regionech na zajišťování a přípravě regionálního programování jsou regionální rozvojové agentury, jež zpracovávají návrhy analýz, strategií a programů, a současně i mezi tyto subjekty řadíme jak kraje, tak i obce. A právě kraje a obce se v poslední době velmi aktivně podílejí na realizaci projektů, a to především v oblasti technické infrastruktury a životního prostředí. Dalším ze zúčastněných jsou i subjekty soukromého sektoru, které se podílejí

³⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 165 – 166, 181.

³⁷ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-01-01]. Řízení fondů EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/6fa7277c-ea4f-4521-bbbb-8319e275dad4/Rizeni-fondu-EU>>.

zejména na projektech a programech zaměřených na rozvoj a podporu podnikání v daném regionu.³⁸

Hlavním výstupem finančního monitoringu průběhu realizace operačních programů ČR v programovacím období 2007 – 2013 je měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů. K 3. prosinci 2010 bylo konečným příjemcům strukturální pomoci EU proplaceno celkem 186,4 mld. Kč, což představuje 24,2 % celkové alokace 2007 – 2013.³⁹

3.3 Možnosti čerpání prostředků územní samosprávou

Územní samospráva jako předkladatel projektu a konečný uživatel dotace působí v rámci Cíle Konvergence, kde se ve větší, či menší míře může zapojit do operačních programů, dále v rámci Evropské územní spolupráce a hl. m. Praha v rámci Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Adresáti jednotlivých opatření v rámci OP se různí v závislosti na zaměření operačního programu a jeho priorit. Opatření určená územní samosprávě se vyskytují ve většině operačních programů, zejména v individuálních ROP, OP Životní prostředí, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, okrajově i v OP Podnikání a inovace a Integrovaném operačním programu.

Oblasti, ve kterých mohou být obce žadateli, lze obecně shrnout do následujících tematických okruhů:

- podpora vzdělávání a výzkumu,
- sociální integrace a služby,
- zvyšování zaměstnanosti,
- ochrana životního prostředí,
- podpora podnikání,
- dopravní infrastruktura a zlepšení dopravní dostupnosti,
- rozvoj cestovního ruchu a využití potenciálu kulturního dědictví,

³⁸ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno : Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8, s. 174.

³⁹ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-01-01]. Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání fondů SF/FS a národních zdrojů. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Stav-cerpani/Mesicni-monitorovaci-zprava>>.

- zlepšení kvality života obyvatel (např. volnočasové aktivity, zdravotnická péče, apod.).⁴⁰

3.3.1 Regionální operační programy

Nejvýznamnějšími programy, které podporují aktivity, jejichž realizace náleží do působnosti obcí nebo krajů, jsou regionální operační programy (ROP). V ČR je v rámci cíle Konvergence pro období 2007 – 2013 připraveno celkem sedm regionálních operačních programů určených pro celé území České republiky (s výjimkou hlavního města Prahy), v každém regionu soudržnosti jeden. Na regionální operační programy z toho připadá částka 4,66 mld. Eur, tj. cca 131,4 mld. Kč, tedy přibližně 17,46 % z finančních prostředků určených pro Českou republiku v období 2007 – 2013.

U ROP je možné žádat o podporu prostřednictvím dvou typů projektů, jsou to individuální projekty a jednotlivé akce v rámci tzv. grantových schémat.⁴¹

Globálním cílem ROP je urychlení rozvoje regionů ČR, zvýšení jejich konkurenceschopnosti a atraktivity pro investory a posílení kvality života obyvatel, při respektování vyváženého a udržitelného rozvoje regionů vycházející z využití jejich potenciálu.

Specifickými cíli Regionálních operačních programů jsou:

- *modernizace technické infrastruktury* zvyšující přitažlivost regionu pro investice při zohlednění ochrany životního prostředí,
- *zvýšení prosperity regionu vytvářením prostředí pro rozvoj malých a středních podniků* včetně prostředí pro inovace a vytváření nových pracovních příležitostí,
- *zvýšení podílu cestovního ruchu* na hospodářské prosperitě regionu a na vytváření pracovních příležitostí,
- *modernizace a zlepšení podmínek pro obyvatele ve městech a na venkově*, související s rozvojem hmotného prostředí, lidských zdrojů, kultury a

⁴⁰ OBCE JAKO ŽADATELÉ A PŘÍJEMCI ZE SF / FS. Praha : NOK-MMR, 23. února 2011. 9 s. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/676e24c3-abc9-45b6-bb37-3be1c7d3bfc3/Obce-jako-zadatele-a-prijemci-pomoci-ze-SF---FS--->>.

⁴¹ PROVAZŇÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 167.

volnočasových aktivit, přispívajících ke zvýšení atraktivity těchto území pro hospodářský rozvoj.⁴²

Regionální operační programy řeší problémy v rámci regionů; snaží se tak využít potenciál daného území a přispět k jeho vyváženému rozvoji. Řídícím orgánem zodpovědným za řádnou realizaci ROP je Regionální rada příslušného regionu soudržnosti. Všechny regionální operační programy jsou spolufinancovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj.⁴³

3.3.1.1 Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Regionální operační program NUTS II Severovýchod (ROP SV) je jedním z operačních programů České republiky, který je zacílen na podporu regionu soudržnosti Severovýchod sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje a reaguje na jeho specifické potřeby s jednoznačným cílem – zvýšit atraktivitu regionu pro investice, podnikání a život obyvatel.

Všechny činnosti spojené s řízením programu, konzultace a sběr projektů, jejich hodnocení, realizaci a kontrolu provádí Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod. Regionální operační program NUTS II Severovýchod spadá mezi regionální operační programy v cíli Konvergence a je pro něj vyčleněno 656,46 mil. Eur.

Strategie ROP SV předpokládá zásadní synergii s dalšími operačními programy a v tomto kontextu tvoří doplňkový program k tematickým operačním programům a Programu rozvoje venkova.⁴⁴

ROP SV obsahuje 5 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky. Jedná se o prioritní osu Rozvoj dopravní infrastruktury, Rozvoj městských a venkovských oblastí, Cestovní ruch, Rozvoj podnikatelského prostředí a Technická pomoc.

O podporu může žádat kraj, obce, svazky obcí, stát, organizace zřizované nebo zakládané krajem, obcemi či státem, profesní a zájmová sdružení, poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb, nestátní neziskové organizace, podnikatelé a další.⁴⁵

⁴² *BusinessInfo.cz : Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. c1997-2010 [cit. 2011-01-02]. Regionální operační programy. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/rop/1001614/>>.

⁴³ MAREK, Dan; KANTOR, Tomáš, cit. 8, s. 46.

⁴⁴ *EURO dotace* [online]. 2010 [cit. 2011-01-03]. Regionální operační program NUTS II Severovýchod. Dostupné z WWW: <<http://www.eurospolecnosti.cz/europodnikatel/rop-severovychod.php>>.

⁴⁵ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-06]. ROP NUTS II Severovýchod. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/64ffb8d7-0810-441d-83c2-fd13710eedb3/ROP-NUTS-II-Severovychod>>.

3.3.2 *Tematické operační programy*

Pro období 2007 – 2013 je připraveno celkem 8 tematických operačních programů. Každý z těchto 8 operačních programů má specifické tematické zaměření a je určen pro celé území České republiky s výjimkou Hlavního města Prahy. Z obecného pravidla, že jsou operační programy cíle Konvergence určeny pro všechny regiony s výjimkou Hlavního města Prahy, se vymykají projekty spolufinancované z Fondu soudržnosti v OP Doprava a OP Životní prostředí, protože Fond soudržnosti je určený pro celou Českou republiku. Dále existují tzv. víceúčelové operační programy, jimiž jsou OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program a OP Technická pomoc, které jsou financovány jak z prostředků určených pro cíl Konvergence, tak z prostředků pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, a způsobilým územím je proto celá Česká republika včetně Hlavního města Prahy.⁴⁶

3.3.2.1 *Integrovaný operační program*

Integrovaný operační program (IOP) je zaměřen na modernizaci a zefektivnění činnosti a procesů v oblasti veřejné správy, veřejných služeb a řízení územního rozvoje a na podporu vybraných aktivit, které jsou stěžejní pro vyvážený a harmonický rozvoj celého území ČR jako předpokladu pro zvýšení konkurenceschopnosti regionů a ČR jako celku.⁴⁷

Příjemci podpory jsou převážně ve všech prioritních osách IOP a ve všech oblastech intervence orgány veřejné správy (stát, kraje, obce, svazky obcí) a jimi zřizované či zakládané organizace. V omezené míře se na realizaci projektů IOP podílejí nestátní neziskové organizace, podnikatelské subjekty a zájmová sdružení právnických osob.⁴⁸

Obcí se týkají zejména oblasti podpory prioritní osy 5 – Národní podpora územního rozvoje. Cílem podpory je zlepšení služeb pro vlastníky památek v oblasti péče o kulturní dědictví, zvýšení využití kulturního dědictví ČR a prezentace kultury pro veřejnost. Dále zvýšení kvality života a životního prostředí pro obyvatele problémových sídlišť ve velkých

⁴⁶ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-07]. Tematické operační programy. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/cbbd7af9-afef-448c-8030-1da7e87b4aa7/Tematicke-operacni-programy>>.

⁴⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 175.

⁴⁸ *Prováděcí dokument Integrovaný operační program pro období let 2007 - 2013* [online]. 29.6.2009 [cit. 2011-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/8e/8e76a286-afa7-43f7-9b6f-c30a0e1d6f69.pdf>>.

městech nad 20 tisíc obyvatel prostřednictvím revitalizace prostředí těchto sídlišť a regenerace bytových domů v sídlištích, včetně úspor energie.⁴⁹

3.3.2.2 Operační program Životní prostředí

Operační program Životní prostředí je zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu a využívá obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu.

Z pohledu finančních prostředků je druhým největším českým operačním programem: z fondů EU je pro něj vyčleněno 4,92 mld. Eur, což činí přibližně 18,4 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,87 mld. Eur.

V rámci tohoto operačního programu mohou o podporu žádat obce, kraje, státní organizace a organizační složky obcí, krajů a státu, nestátní neziskové organizace, fyzické osoby, podnikatelé, veřejné výzkumné instituce a další.⁵⁰

Program je rozveden do osmi priorit. Pro obce je významná zejména Priorita 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní, na kterou je z operačního programu vyčleněno zhruba 40 % z celkové částky určené na celý operační program.⁵¹

3.3.2.3 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech.

Z fondů EU je pro tento operační program vyčleněno celkem 1,84 mld. Eur, což činí přibližně 6,8 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku.

⁴⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 175.

⁵⁰ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-01-01]. Operační program Životní prostředí. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>>.

⁵¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 169.

Příjemcem podpory z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost mohou být poskytovatelé sociálních služeb, vzdělávací a poradenské organizace, zaměstnavatelé, orgány státní správy, kraje, obce, svazky obcí a jejich asociace, orgány služeb zaměstnanosti a další.⁵²

Obsahuje celkem šest prioritních os. Obcí se nejvíce týká oblast podpory v rámci oblastí prioritní osy 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti.⁵³

3.3.2.4 *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost*

Tento operační program je zaměřen na rozvoj vzdělávání společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Finanční prostředky mohou obce získat především z prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání. Cílem je podpora počátečního vzdělávání založeného na osvojování klíčových kompetencí, univerzálně využitelných pro uplatnění na trhu práce a pro další vzdělávání, rozvoj partnerství škol mezi sebou i s dalšími aktéry, zajištění a zvyšování kvality ve vzdělávání, atd.⁵⁴

Mezi žadatele o podporu z tohoto operačního programu patří školy a školská zařízení, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, instituce vědy a výzkumu, ústřední orgány státní správy a jimi řízené organizace, obce, města, kraje, nestátní neziskové organizace a další.⁵⁵

3.3.2.5 *Operační program Podnikání a inovace*

Operační program Podnikání a inovace je zaměřený na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a podporu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Podporuje vznik nových a rozvoj stávajících firem, jejich inovační potenciál a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Umožňuje zkvalitňování

⁵² *Fondy Evropské unie* [online]. neuveđeno [cit. 2011-01-01]. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d26c8d6a-821b-45df-9c9c-29a8a55f7e1e/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>>.

⁵³ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 171.

⁵⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 172.

⁵⁵ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-10]. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>>.

infrastruktury a služeb pro podnikání a navazování spolupráce mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi.

O podporu mohou žádat podnikatelé, sdružení podnikatelů, výzkumné instituce, vysoké školy a ostatní vzdělávací instituce, neziskové organizace, fyzické osoby, územní samosprávné celky a jimi zřizované a zakládané organizace, CzechInvest, CzechTrade a další.⁵⁶

OP Podnikání a inovace je orientován především na podnikatelské subjekty, proto je nabídka pro územní samosprávy omezená. Oblasti podpory, jež se dotýkají územních samosprávných celků a jimi zřizovaných organizací, jsou všechny oblasti podpory v rámci Prioritní osy 5 – Prostředí pro podnikání.

V ostatních operačních programech, OP Doprava a OP Výzkum a vývoj pro inovace, nemají obce přímou možnost žádat o finanční prostředky.⁵⁷

3.3.3 Evropská územní spolupráce

Iniciativa Evropského společenství Interreg III z období 2000 – 2006 dala základ novému cíli politiky hospodářské a sociální soudržnosti s názvem Evropská územní spolupráce realizovanému prostřednictvím přeshraniční, nadnárodní a meziregionální formy spolupráce a dvou síťových programů: ESPON 2013 (Monitorovací síť pro evropské územní plánování) a INTERACT II (program pro výměnu zkušeností s přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spoluprací).

Operační programy přeshraniční spolupráce se týkají vždy hraničních regionů NUTS II sousedících s regiony v jiném členském státu. Pro Českou republiku tak existuje operační program pro přeshraniční spolupráci s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem.

Pod tento cíl dále spadají Operační program Meziregionální spolupráce a Operační program Nadnárodní spolupráce.⁵⁸

⁵⁶ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-10]. Operační program Podnikání a inovace. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/665a13aa-e1ff-484d-ab28-84e90b454c89/OP-Podnikani-a-inovace>>.

⁵⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 174.

⁵⁸ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-07]. Evropská územní spolupráce. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/59152886-c941-40c6-b290-ba1a36cd1733/Evropska-uzemni-spoluprace>>.

3.3.4 Program rozvoje venkova

V programovacím období 2007 – 2013, oproti období 2004 – 2006, již podpora konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a rozvoje venkova nespadá pod strukturální fondy. Tyto oblasti jsou financovány prostřednictvím Programu rozvoje venkova (PRV) financovaného z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.⁵⁹ Z něho jsou v ČR hrazeny projekty předložené do tzv. Programu rozvoje venkova ČR, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo zemědělství.⁶⁰

Cílem Programu rozvoje venkova je rozvoj venkovského prostoru formou trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a potravinářství.

Podpora z PRV je poskytována nejen zemědělcům, ale i dalším klíčovými aktéry rozvoje venkovského prostoru jako jsou podnikatelé, spolky, sdružení, neziskové organizace, obce a jejich sdružení atd.

Celkové poskytnuté veřejné finance (ze státního a evropského rozpočtu) mohou činit až 3,615 miliardy eur za celé sedmileté období.

Program je rozdělen do čtyř základních os. Obce jsou nejčastějšími žadateli v prioritní ose III Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova, která je realizována prostřednictvím šesti opatření.⁶¹ Mezi hlavní priority této osy patří tvorba pracovních příležitostí, podpora využívání obnovitelných zdrojů energie, zlepšení podmínek kvality života ve venkovských oblastech, včetně vzdělávání a informování hospodářských subjektů a v neposlední řadě ochrana kulturních památek.⁶²

V souladu s požadavky Evropské komise o maximální zamezení překryvů mezi jednotlivými programy, se Program rozvoje venkova zaměřuje na podporu malých obcí do 500 obyvatel. Rozvoj obcí s velikostí nad 500 obyvatel je zajištěn v rámci příslušných Regionálních operačních programů, podpora obcí nad 2 000 obyvatel je předmětem Operačního programu Životní prostředí.⁶³

⁵⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 177 – 179.

⁶⁰ *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-22]. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Dostupné z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-\(EAFRD\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-(EAFRD))>.

⁶¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana, cit. 27, s. 177 – 179.

⁶² *EAGRI : Dotace* [online]. c2009-2010 [cit. 2011-02-10]. Program rozvoje venkova 2007 - 2013 . Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/>>.

⁶³ Program rozvoje venkova - příležitost pro malé obce. *Strukturální fondy EU* [online]. 2007, [cit. 2011-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalnifondy.info/clanek.php?clanek=2308>>.

4 Charakteristika Pardubického kraje

Pardubický kraj se nachází ve východní části Čech. Polohu kraje vymezuje pět sousedních krajů – Středočeský, Královéhradecký, Olomoucký, Jihomoravský a Vysočina. Spolu s krajem Královéhradeckým a Libereckým tvoří pro potřeby čerpání ze strukturálních fondů EU oblast soudržnosti Severovýchod (tzv. NUTS II). Pardubický kraj je svou rozlohou 4 519 km² osmým největším krajem v ČR. Je složený ze čtyř okresů, kterými jsou Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Sídelním městem kraje je statutární město Pardubice, které je největším městem a zároveň i administrativním a ekonomickým centrem regionu. V kraji je zastoupeno především všeobecné strojírenství a elektronika, dále pak průmysl chemický, textilní, oděvní a potravinářský. Významný je také zemědělský sektor, neboť z celkové rozlohy kraje zaujímá zemědělská půda 60,3 %, lesy 29,6 % a vodní plochy 1,35 %.⁶⁴ Za výhodnou pak můžeme označit polohu Pardubického kraje z hlediska dopravního spojení. Územím kraje prochází 542 km železničních tratí, přičemž k nejvýznamnějším železničním uzlům patří města Pardubice a Česká Třebová, která tvoří součást mezinárodní železniční magistrály Berlín – Praha – Brno – Vídeň. Současná silniční síť zaujímá 3 604 km, z toho dálnice 9 km, silnice I. třídy měří 462 km a silnice II. třídy 912 km. Nejvýznamnější tranzitní proud prochází územím kraje po silnici č. I/35 ve směru jihovýchod – severozápad; přes Moravskou Třebovou, Svitavy, Litomyšl, Vysoké Mýto a Holice míří k Hradci Králové.⁶⁵

V Pardubickém kraji každým rokem počet obyvatelstva roste, i když stále pomalejším tempem. V Pardubickém kraji žilo k 31. prosinci 2010 celkem 517 164 obyvatel, což představuje asi 4,9 % celkového počtu obyvatel ČR. V porovnání s ostatními kraji v ČR se Pardubický kraj řadí počtem obyvatel až na jedenácté místo, v rámci regionu soudržnosti Severovýchod zaujímá místo druhé. Nejvíce obyvatel žije v okrese Pardubice, následuje okres Ústí nad Orlicí, Svitavy a Chrudim.

Míra registrované nezaměstnanosti je ze 14 krajů v ČR v Pardubickém kraji šestá nejnižší. Ke konci února 2011 činila 9,91%. S největší nezaměstnaností se potýká okres Svitavy, kde míra registrované nezaměstnanosti činila k 28. únoru 2011 13,75 %, naopak

⁶⁴ *Regionální inovační strategie Pardubického kraje (analytická část)*. Pardubice : Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, 2006. 123 s. Dostupné z WWW: <<http://www.pardubickykraj.cz/article.asp?thema=4011&item=55061>>.

⁶⁵ *Český statistický úřad PARDUBICKÝ KRAJ* [online]. c2011 [cit. 2011-03-17]. Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2009). Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_\(udaje_za_rok_2009\)](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_(udaje_za_rok_2009))>.

nejnižší míra registrované nezaměstnanosti byla ke stejnému datu v okrese Pardubice, a to 6,88 %.

4.1 Investiční potřeby Pardubického kraje

Pardubický kraj se ve všech ohledech snaží být prosperujícím krajem. Záměry Pardubického kraje v oblasti ekonomiky, technické vybavenosti, dopravní přístupnosti, lidských zdrojů, kvality života, venkovského prostoru, zemědělství, životního prostředí a cestovního ruchu vymezuje Program rozvoje Pardubického kraje⁶⁶, který je základním rozvojovým dokumentem na krajské úrovni.

4.1.1 Oblast ekonomiky

V oblasti ekonomiky je cílem Pardubického kraje podporovat růst kvality podmínek pro podnikání, což spočívá především v zavedení potřebné infrastruktury k průmyslovým zónám či ve vytváření podmínek pro vznik zcela nových průmyslových zón za účelem přilákat do kraje domácí či zahraniční investory, v podpoře podnikatelské infrastruktury ve venkovském prostředí a v poskytování podpory problémovým mikroregionům kraje. Také zajištění kvalitního informačního systému a poradenských služeb pro podniky a firmy je nezbytným předpokladem pro jejich další rozvoj. Pro ekonomiku kraje je dále důležitá podpora výzkumu, inovací, například budováním podnikatelských inkubátorů, podpora pořízování a zavádění nových moderních technologií a strojů, a to hlavně u malých a středních podniků pro zvýšení jejich konkurenceschopnosti.

Všechna opatření prováděná Pardubickým krajem v rámci oblasti ekonomiky pak samozřejmě budou mít dopad nejen na určitá území kraje, ale i na ekonomiku kraje jako celku.

⁶⁶ *Program rozvoje Pardubického kraje*. Pardubice: Pardubický kraj, 2006. 218 s. Dostupné z WWW: <<http://www.pardubickykraj.cz/document.asp?thema=2987>>.

4.1.2 Oblast technické vybavenosti a dopravy

S oblastí ekonomiky je spojena také oblast dopravy. Ekonomickému rozvoji Pardubického kraje bránila nízká dopravní dostupnost kraje, neboť se na jeho území nenacházela žádná dálnice ani jiné rychlostní silnice. V současnosti se tento stav razantně zlepšuje právě jejich budováním. Podpora Pardubického kraje v rámci jejich výstavby je tedy zásadní. Také technický stav komunikací v Pardubickém kraji je ve většině případů nevyhovující a vypovídá o jejich zanedbanosti. Problémem je i přetížení určitých úseků komunikací a vedení dopravy obcemi na řadě míst v kraji. Záměrem Pardubického kraje je proto modernizovat či budovat nové komunikace II. a III. tříd, vybudovat obchvaty pro odklon dopravy a tím přispět nejen ke zlepšení podmínek pro život v obci, ale hlavně ke zvýšení bezpečnosti účastníků silničního provozu i samotných obyvatel žijících v obci.

Fakt, že v posledních letech dochází k nárůstu osobní automobilové dopravy, se dotkl i Pardubického kraje. Kromě budování již zmíněných obchvatů patří mezi priority kraje podpora zavádění všech forem veřejné hromadné dopravy osob, ale i zřizování pěších zón a cyklostezek.

V současné době stále existuje poměrně mnoho obcí, které nemají vybudovanou kanalizaci spolu s čistírnou odpadních vod nebo je stav kanalizace špatný, a proto podpora kraje směřuje i do této oblasti.

4.1.3 Oblast lidských zdrojů a kvality života

Snahou Pardubického kraje je zejména zvýšit svoji atraktivitu pro mladé, kvalifikované a aktivní obyvatele. Mezi cíle v této oblasti můžeme zařadit podporu růstu zaměstnanosti v kraji, optimalizaci školství v celém Pardubickém kraji, podporu rozvoje zdravotnických služeb, zvyšování kvality poskytovaných sociálních služeb, podporu rozvoje bydlení. Pro kvalitní život v kraji je nutné dále vytvářet podmínky a možnosti pro trávení volného času například modernizací či výstavbou sportovních a jiných zařízení.

4.1.4 Oblast venkovského prostoru

Cílem Pardubického kraje je přispět k obnově a rozvoji venkovského prostředí, k posílení jeho prosperity. Je třeba podporovat obnovu venkovské zástavby, ale i nevyužívané, často chátrající venkovské objekty, které by mohly být v případě jejich

regenerace využity pro podnikatelské či jiné účely. Pardubický kraj zaměřuje podporu na obnovu a rozvoj technické infrastruktury a občanské vybavenosti na venkově. Nástrojem Pardubického kraje je v tomto ohledu Program obnovy venkova.

4.1.5 Oblast životního prostředí

Veškeré investiční záměry realizované Pardubickým krajem ve výše uvedených oblastech musí respektovat otázku zachování zdravého životního prostředí. Do této oblasti spadá nejen kvalita vod, ovzduší, ale i snižování hlukové zátěže a hospodaření s odpady.

Cílem Pardubického kraje je prosazování ochrany přírody na celém území kraje a revitalizace krajiny například zalesňováním, rozšiřováním zeleně.

Zlepšování životního prostředí a znovuoživení krajiny v kraji má zcela jistě význam i pro atraktivnost kraje a pro rozvoj cestovního ruchu.

4.1.6 Oblast cestovního ruchu

V Pardubickém kraji se nachází velké množství kulturních památek, je zde krásná příroda, množství příležitostí ke koupání, pro provozování pěší turistiky, cykloturistiky i zimních sportů.

Podporu v této oblasti je nutné směřovat do zkvalitnění a rozšíření infrastruktury cestovního ruchu. Jde především o rozšíření ubytovacích a stravovacích kapacit a o zlepšení jejich vybavenosti, o budování a rozšiřování činností informačních center. Rostoucí zájem o cykloturistiku vyvíjí tlak na budování cyklistických stezek. V rámci rozvoje cestovního ruchu se Pardubický kraj zaměřuje také na podporu renovace a obnovy kulturních a historických památek.

4.2 Financování z krajského úřadu Pardubického kraje

Pardubický kraj můžeme charakterizovat jako kraj s velkými meziregionálními rozdíly. Za problémový bychom pak mohli označit například okres Svitavy, který byl pro období 2007 – 2013 označen za region se soustředěnou podporou státu⁶⁷. Pro odstranění

⁶⁷ Program rozvoje Pardubického kraje: Analytická část. Pardubice: Pardubický kraj, 2010. 111 s. Dostupné z WWW: <<http://www.pardubickykraj.cz/document.asp?thema=2987>>.

těchto disparit v kraji by kraj musel vynaložit značné množství finančních prostředků, které však nemá k dispozici, a proto i samotný kraj využívá dotací z fondů Evropské unie. Pro podporu regionálního rozvoje Pardubický kraj čerpal finanční prostředky z EU již v předvstupním období, v programovacím období 2004 – 2006 a i v probíhajícím programovacím období 2007 – 2013 tuto možnost využívá, a ve srovnání s ostatními kraji se řadí mezi nejaktivnější žadatele o dotace z EU.

V programovacím období 2004 – 2006 byl pro Pardubický kraj významný Společný regionální operační program (SROP), ze kterého získal celkovou dotaci ve výši 640 milionů korun a v rámci něhož zajišťoval také administraci grantových schémat. Byly podpořeny například projekty z oblasti podpory podnikání, sociální integrace a cestovního ruchu. Kraj rovněž zajišťoval administraci grantových schémat z OP Rozvoj lidských zdrojů na podporu vzdělávacích projektů. V rámci programovacího období 2007 – 2013 na krajském úřadě Pardubického kraje probíhá administrace čtyř globálních grantů OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.⁶⁸

Úkolem Pardubického kraje je pečovat o území kraje a zajišťovat jeho rozvoj. Pardubický kraj však zcela jistě není schopen obsáhnout všechny aktivity, které jsou pro kraj žádoucí, sám. Kraj proto každoročně vypisuje grantové programy, další formy podpory projektů občanů kraje, obcí, svazků obcí, podnikatelů či neziskových organizací, do oblasti regionálního rozvoje, cestovního ruchu, zdravotnictví, kultury a památkové péče, sportu a volnočasových aktivit, životního prostředí, spolupráce s partnerskými regiony, do oblasti sociální a podobně. Samozřejmě kromě těchto grantů poskytuje Pardubický kraj ze svých rozpočtových prostředků i další dotace a příspěvky například do oblasti rozvoje venkova, životního prostředí, územního rozvoje či požární ochrany.

Zmínila bych i tzv. Program obnovy venkova (POV) Pardubického kraje, který je určen převážně pro obce, které mají do 2 000 obyvatel. Tento program je zaměřen na podporu rozvoje venkova a tím tedy i celého kraje. Podpora je poskytována z rozpočtu Pardubického kraje na investiční i neinvestiční akce a je směřována na výstavbu, rekonstrukci, obnovu a údržbu venkovské zástavby, občanské vybavenosti a obecní infrastruktury, na úpravu veřejného prostranství či obnovu a údržbu veřejné zeleně.

⁶⁸ *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2011-02-17]. Podpora regionálního rozvoje v Pardubickém kraji. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/podpora-regionálního-rozvoje-v-pardubickém-kraji.aspx>>.

Ze strany obcí je patrný rostoucí zájem o dotační tituly z tohoto programu, což dokládá i fakt, že v roce 2010 Pardubický kraj vyčlenil na tento program celkem 47 milionů korun⁶⁹, což je dvakrát více než v roce 2009.

Možnost financování investičních potřeb obcí z krajského úřadu Pardubického kraje je zde uvedena především z toho důvodu, že hlavně malé obce mají problém na evropské peníze dosáhnout, a proto u nich najdeme převážně dotace z rozpočtových prostředků Pardubického kraje (popřípadě ze státního rozpočtu).

4.3 Počet obcí v Pardubickém kraji

Pardubický kraj měl ke konci roku 2009 celkem 451 obcí, což představuje šestý největší počet obcí mezi 14 kraji ČR. V obcích s méně než 500 obyvateli žije 13,5 % obyvatelstva kraje. Postupně narůstá podíl obyvatel v obcích od 500 do 1 999 obyvatel, nyní činí 24,9 %. V obcích od 2 000 do 9 999 obyvatel je podíl obyvatel v kraji 19,9 %. Podíl obyvatel v obcích nad 10 000 obyvatel činil ke konci roku 2009 41,7 %, ⁷⁰ přesto tyto obce zaujímají v Pardubickém kraji pouhá 2,22 % z celkového počtu obcí v kraji. Mezi tyto obce patří Česká Třebová, Hlinsko, Chrudim, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Svitavy, Ústí nad Orlicí a Vysoké Mýto. Naopak nejpočetnější skupinou obcí jsou v Pardubickém kraji obce s méně než 500 obyvateli. Jak je patrné z tabulky číslo 4, v kraji se jich nachází celkem 282, tedy více než 62 %. Druhou nejpočetnější skupinu tvoří obce s počtem obyvatel od 500 do 1 999, kterých je v Pardubickém kraji přes 30 %. Z tohoto důvodu je práce zaměřena spíše na investiční potřeby menších obcí.

⁶⁹ Pardubický kraj rozdělil 47 milionů z Programu obnovy venkova. *Pardubicko* [online]. C2003-2009, [cit. 2011-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://pardubicko.regiony24.cz/47-82559-pardubicky-kraj-rozdelil-47-milionu-z-programu-obnovy-venkova>>.

⁷⁰ Český statistický úřad *PARDUBICKÝ KRAJ* [online]. c2011 [cit. 2011-02-11]. Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2009). Dostupné z WWW: <[http://www.olomouc.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_\(udaje_za_rok_2009\)](http://www.olomouc.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_(udaje_za_rok_2009))>.

Tabulka 4 Počet obcí v Pardubickém kraji

Počet obyvatel v obci	Počet obcí v kraji	Počet obcí v kraji v %
0 - 499	282	62,53
500 - 1 999	136	30,16
2 000 - 9 999	23	5,09
nad 10 000	10	2,22
Celkem	451	100,00

Zdroj: vlastní zpracování podle *Český statistický úřad PARDUBICKÝ KRAJ* [online]. c2011 [cit. 2011-02-12]. Počet obyvatel a výměra v obcích Pardubického kraje k 1. 1. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_a_vymera_v_obcich_pardubickeho_kraje_k_1_1_2010>.)

V obcích s méně než 2 000 obyvateli, kterých je v kraji přes 92%, tedy žije necelých 38,5 %. Tyto obce buď nemají zpracovaný strategický plán rozvoje, nebo je jeho kvalita velmi nízká, a proto jejich investiční potřeby nejsou na první pohled tak viditelné, oproti větším obcím, jejichž strategické plány jsou více propracované. I z tohoto důvodu se při analýze investičních potřeb více orientují na menší obce.

5 Investiční potřeby obcí

Mnoho obcí se potýká s problémem nedostatku finančních prostředků na zajištění řádného fungování obce či větších investičních akcí. Především z tohoto důvodu se obce z vlastní iniciativy sdružují do dobrovolných svazků obcí, které se označují též jako mikroregiony. Smyslem mikroregionů (svazků obcí) je pak prosazování společných zájmů obcí a společné řešení problémů obcí, jako je například budování technické infrastruktury. V mnoha případech vznikly s cílem získat finanční prostředky z národních fondů, po vstupu České republiky do Evropské unie i ze strukturálních fondů EU.

Na území Pardubického kraje existuje 31 mikroregionů⁷¹, které byly vytvořeny ve většině případů za účelem ochrany a prosazování zájmů jednotlivých členských obcí zejména v oblasti obnovy a rozvoje venkova, životního prostředí, dopravy, cestovního ruchu, kultury, sportu, přípravy a realizace rozvojových programů EU souvisejících s možností čerpat finanční prostředky z EU, apod. V rámci mikroregionů v Pardubickém kraji jsou převážně sdruženy malé obce s méně než 500 obyvateli a obce s počtem obyvatel do 2 000. Výjimku netvoří ale ani obce s více než 2 000 obyvateli a s více než 10 000 obyvateli. Pro zjištění

⁷¹ *Regionální informační servis* [online]. c2010-2011 [cit. 2011-03-28]. Mikroregiony. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/regionalni-informace/mikroregiony/>>.

investičních potřeb obcí jsem tedy využila strategické plány rozvoje jednotlivých mikroregionů. Na internetových stránkách mikroregionů jsem získala celkem 14 strategických plánů rozvoje mikroregionů.

5.1 Investiční potřeby menších obcí

Lze konstatovat, že investiční potřeby jednotlivých obcí jsou až na drobné výjimky stejné, a můžeme je rozdělit do následujících oblastí:

- obnova a rozvoj obce,
- obnova a rozvoj občanské vybavenosti,
- technická infrastruktura,
- rozvoj cestovního ruchu.

5.1.1 Obnova a rozvoj obce

Vzhled a čistota obcí jsou pro obce důležitými faktory pro udržení či zvýšení atraktivnosti a kvality života v obci. Jako investiční potřeby jsou v této oblasti uváděny úprava návsi a ostatních veřejných prostranství, obnova, rozšíření či výsadba zeleně v obci. S těmito požadavky pak souvisí i nákup techniky na údržbu zeleně, sečení trávy nebo na úklid sněhu. Obce však mají zájem i na zlepšování životního prostředí. Plánují investovat do rekonstrukce rybníka, vodních nádrží, do nákupu kontejnerů na separovaný odpad a do budování prostor pro jejich umístění.

5.1.2 Obnova a rozvoj občanské vybavenosti

S rozvojem obce je úzce spojena oblast obnovy a rozvoje občanské vybavenosti, neboť kvalita občanské vybavenosti, dostupnost základních služeb, pestrá nabídka volnočasových aktivit pro všechny věkové kategorie obyvatelstva a nabídka kulturního a společenského využití jsou nezbytnými předpoklady, jak zabránit odlivu obyvatelstva do větších obcí.

Mezi investiční potřeby obcí v této oblasti patří zejména rekonstrukce obecních budov (budovy obecního úřadu, obchodu, kulturního domu, hasičské zbrojnice, budovy mateřské, základní školy, rekonstrukce obecních bytů, apod.) spolu se zajištěním jejich technické vybavenosti, oprava památek v obci, oprava či budování autobusových zastávek,

rekonstrukce, údržba a budování veřejných sportovišť a hřišť pro děti, rekonstrukce koupališť, výstavba multifunkčního centra jako místa pro aktivní trávení volného času. Některé obce se chystají investovat do výstavby obecních bytů.

5.1.3 Technická infrastruktura

Pro kvalitní život v obci je též nutná rekonstrukce stávající nebo výstavba nové technické infrastruktury, protože v mnoha obcích stav obecní infrastruktury pro nedostatek finančních prostředků stále není dostačující. V současnosti je nejčastější investiční potřebou obcí vybudování kanalizace a čistírny odpadních vod (ČOV) včetně projektové dokumentace. Realizace této investiční akce je však pro některé obce nad rámec jejich možností, a to i přesto, že je možné na tento projekt čerpat dotaci z Evropské unie. Také financování provozu těchto zařízení v budoucnu by pro obce mohlo být problémem. Mezi další požadavky v oblasti technické infrastruktury lze zařadit opravy obecního vodovodu, rekonstrukce a rozšíření veřejného osvětlení, veřejného rozhlasu a plynofikace obcí nebo částí obcí. Snahou obcí je také investovat do zavedení technické infrastruktury ke stavebním parcelám, a tak připravit pozemky pro výstavbu rodinných domů, což pro obce může znamenat příliv nových občanů.

Poměrně často zmiňovanou potřebou obcí je rekonstrukce místních komunikací, které vykazují nevyhovující, někdy až havarijní stav. Jejich modernizací by se mělo současně přispět i ke zvýšení bezpečnosti všech účastníků silničního provozu. K dalším potřebám v oblasti technické infrastruktury patří oprava a budování chodníků, parkovišť, přístupových komunikací a odstavných ploch.

Vzhledem k tomu, že v Pardubickém kraji je možné najít spoustu turistických a cykloturistických tras, jednou z potřeb obcí je budování cyklistických stezek, které budou navazovat na síť regionálních cyklostezek. U malých obcí tato investice představuje spíše úpravu polních a lesních cest.

5.1.4 Rozvoj cestovního ruchu

Pardubický kraj je kraj se spoustou přírodních zajímavostí a architektonických památek, které stojí za návštěvu. Pro přilákání návštěvníků je ale velmi důležitá vybavenost infrastrukturou pro cestovní ruch. Nedostatečné množství této infrastruktury a služeb pro rozvoj cestovního ruchu je problémem, který se dotýká hlavně malých obcí.

Malé obce se snaží podpořit rozvoj cestovního ruchu budováním již zmíněných cyklostezek, ale i výstavbou či rekonstrukcí sportovišť a koupališť, opravami památek v obci, vybudováním odpočinkových míst či zřízením pohostinství v obci.

5.1.5 *Financování investičních potřeb menších obcí*

Způsoby financování výše uvedených investičních potřeb menších obcí ve strategických plánech mikroregionů uvedeny nebyly, a proto jsem se je pokusila zjistit pomocí e-mailové komunikace s jednotlivými obcemi. Dotazník ve formě tabulky⁷² byl rozeslán 200 obcím, 130 obcím s méně než 500 obyvateli a 70 obcím s počtem obyvatel od 500 do 1 999. Obce byly požádány o vyplnění způsobu financování jednotlivých investičních potřeb, které se jich týkají. Na výběr měly ze tří možností, vlastními zdroji, pomocí dotací Pardubického kraje či pomocí dotací z EU, přičemž zde měly uvádět konkrétní operační program. Na dotazník celkem zareagovalo 31 obcí, z toho 17 obcí s méně než 500 obyvateli a 14 obcí s počtem obyvatel od 500 do 1 999. I když odpovědělo pouhých 15,5 % obcí, jejich odpovědi byly v podstatě shodné, a proto si dovoluji závěry zobecnit.

Na základě tohoto průzkumu lze tedy shrnout, že obce s méně než 500 obyvateli financují své investiční potřeby často vlastními zdroji a za podpory Pardubického kraje a jeho často zmiňovaného Programu obnovy venkova. S variantou financovat potřeby prostředky z EU se, vzhledem ke složitým pravidlům a k omezeným možnostem malých obcí čerpat tyto finanční prostředky, již tolik nesetkáváme. Důvodem je ve spoustě případů i marný pokus podání žádosti, třeba i opakovaně. Přesto existují malé obce, které z EU prostředky čerpají. V tomto případě preferují Program rozvoje venkova.

Obce od 500 do 1 999 obyvatel lze z hlediska čerpání prostředků z EU rozdělit do dvou skupin. První skupina obcí nemá buď žádné zkušenosti s čerpáním finančních prostředků z Evropské unie a financují investiční potřeby vlastními prostředky a za pomoci dotací z rozpočtu Pardubického kraje, nebo jsou jejich zkušenosti negativní, a znovu se žádat o evropské peníze nechystají. Druhá skupina obcí pak čerpá dotace z evropských fondů s úspěchem. U těchto obcí převažují dva operační programy, a to Operační program Životní prostředí a Regionální operační program NUTS II Severovýchod.

⁷² Příloha č. 1.

5.1.6 Problémy malých obcí při žádostech o dotace z evropských fondů

Většina obcí se také shodla na složitých pravidlech a různých překážkách při přípravě projektů financovaných z prostředků Evropské unie, a tedy i při žádostech o dotace.

Jednou z překážek je administrativní náročnost vypracování žádosti. Tento problém pak dále umocňuje i absence pracovníka schopného připravit kvalitní podklady a kvalitně takovou žádost o dotaci vypracovat. V tomto případě sice obce mohou využít externí poradenské služby, které pro ně však znamenají další náklady, či bezúročné půjčky od kraje, kdy se ale obce zavazují ji splatit i v případě, že jejich projekt nebude schválen.

Další překážkou pro malé obce je často i nedostatek finančních prostředků na povinné spolufinancování projektů, protože samotná dotace mnohdy několikanásobně převyšuje příjmy rozpočtů těchto obcí. Překážkou nebývá pouze spolufinancování projektů. Přislíbené dotace z Evropské unie v rámci různých operačních programů na dané projekty jsou ve většině případů vypláceny zpětně po realizaci projektu a jeho ukončení. Obce jsou tedy nuceny zajistit financování celého projektu. V takovém případě využívají buď rezerv vytvořených v předcházejících letech, které ale hlavně u malých obcí nejsou dostačující, nebo tzv. překlenovací úvěry. Ty však s sebou nesou pro obce finanční zátěž v podobě úroků z úvěru, které samozřejmě ovlivňují rozpočet obcí v následujících letech.

5.2 Obec Předhradí

Obec Předhradí leží v okrese Chrudim Pardubického kraje necelé 4 km od města Skuteč. Katastrální výměra obce je 8,32 km². Obec se dělí na dvě části, kterými jsou Předhradí a Dolívka. Od roku 2007 se počet obyvatel v obci pomalu snižuje. Nyní v obci žije 432 obyvatel, čímž se Předhradí tedy řadí do skupiny obcí, které mají do 500 obyvatel. V roce 1990 byla obec Předhradí vyhlášena Městskou památkovou zónou a v roce 1998 získala mimořádné ocenění v soutěži Vesnice roku za obnovu a využití historických objektů v památkové zóně.

Pro doplnění charakteristiky obce uvádím v tabulce číslo 5 rozpočtové příjmy a výdaje obce Předhradí za rok 2007 – 2009. Obec v těchto letech hospodařila vždy s přebytkem. Rozpočet obce ukazuje také na to, že obec by bez získání podpory Pardubického kraje či Evropské unie žádné velké investice realizovat nemohla.

Tabulka 5 Rozpočet obce Předhradí (v tis. Kč)

Příjmy a výdaje	Rok		
	2007	2008	2009
Daňové příjmy	3 382,4	3 755,8	3 308,8
Nedaňové příjmy	785,9	934,3	921,1
Kapitálové příjmy	-	10,9	3,0
Přijaté dotace	106,2	832,4	800,4
Příjmy celkem	4 274,5	5 533,4	5 033,3
Běžné výdaje	2 803,2	4 256,8	3 271,3
Kapitálové výdaje	684,8	940,1	1 585,7
Výdaje celkem	3 488,0	5 196,9	4 857,0
Saldo	786,5	336,5	176,3

Zdroj: vlastní zpracování podle www.info.mfer.cz/aris/

5.2.1 Investiční akce obce již realizované

Pro analýzu investičních potřeb obce Předhradí lze využít dokument „Program regenerace památkové zóny obce Předhradí“, v němž jsou uvedeny základní cíle obnovy obce vždy pro určité období.

O již zrealizovaných akcích plánovaných na léta 1996 – 2000 a na léta 2001 – 2007 bych se pouze krátce zmínila. Obec do roku 2007 ze svého rozpočtu dokončila rekonstrukci dvou bytových jednotek a schodiště v obecním bytovém domě, s finanční pomocí od státu vybuďovala chodník u rybníka Spáľivce, celkově obnovila zdevastovaný park ve středu obce, zahájila celkovou údržbu bývalého zámeckého parku, který je zapsanou kulturní památkou, se státní dotací dokončila bytovou výstavbu 14 bytových jednotek, byla vybudována restaurace v Panské zahradě pro kulturní a společenské využití, byla provedena plynofikace obce, apod.

V probíhající programovací období 2007 – 2013 obec Předhradí také realizovala několik investičních akcí, na které využila dotace z rozpočtu Pardubického kraje. V roce 2007 získala dotaci na požární techniku a věcné prostředky požární ochrany jednotky sboru dobrovolných hasičů obce na zakoupení požárního vozidla. V roce 2008 obec realizovala dvě investice, při kterých využila dotací poskytnutých z rozpočtových prostředků Pardubického kraje v rámci Programu obnovy venkova. Jednalo se o dotaci na nákup techniky na sečení a o dotaci, ve výši 59 % celkových nákladů, na vypracování dokumentace pro územní řízení týkající se připravovaného projektu obce „Kanalizace a ČOV v Předhradí“. Další dotaci z Pardubického kraje, ve výši 44 % celkových nákladů, obec využila v roce 2009 na zpracování projektové dokumentace pro stavební povolení „Kanalizace a ČOV v Předhradí“.

Od konce října 2009 do poloviny prosince 2009 proběhla v obci také výstavba nové autobusové zastávky s čekárnou, na jejíž realizaci obec opět obdržela dotaci, ve výši 13 % celkových nákladů“ z Pardubického kraje z Programu obnovy venkova. V roce 2009 a 2010 obec žádala o dotaci z Programu rozvoje venkova ČR na vybudování víceúčelového hřiště v celkové hodnotě 6 000 000 Kč a o dotaci na vybudování kanalizace a ČOV v Předhradí s celkovými náklady 40 000 000 Kč. V obou letech jejich žádost byla zamítnuta pro nedostatek finančních prostředků ke spolufinancování z Programu rozvoje venkova ČR.

5.2.2 Plánované investiční akce

Obec Předhradí se chystá i v roce 2011 žádost o dotaci na vybudování víceúčelového hřiště a vybudování kanalizace a ČOV zopakovat. Tyto žádosti o dotace na základě plné moci pro obec zařizuje firma, která pro obě akce zpracovala projektovou dokumentaci, proto mi k nim obec nemohla poskytnout žádné další materiály.

Kromě těchto investic obec plánuje opravu obecní budovy, kulturní památky. Předpokládané náklady budou činit 600 000 Kč až 1 000 000 Kč.

Obec Předhradí v tomto programovacím období 2007 – 2013 z Evropské unie zatím žádné finanční prostředky nečerpala. Důvodem jsou výše zmíněné překážky, a to velmi složitá administrativa, nedostatek finančních prostředků na povinné spolufinancování a financování celého projektu. Obec tedy využívá na financování investičních potřeb kromě vlastních zdrojů především Program obnovy venkova Pardubického kraje a řadí se tak k většině malých obcí.

Musím však podotknout, že i malá obec s méně než 500 obyvateli může být úspěšným žadatelem o dotaci z Evropské unie. Příkladem může být obec Veltěže v Ústeckém kraji se 404 obyvateli. Obec by sama s ročními příjmy 3,2 milionu korun žádné větší investiční akce realizovat nemohla, a proto v maximální míře využívají krajské dotace a státní příspěvky. Obec však získala i významnou dotaci ze strukturálních fondů Evropské unie, kterou využila na vybudování kanalizace a čističky odpadních vod, na rekonstrukci komunikací, veřejného osvětlení a vybudování chodníků. Jak uvedla starostka obce Veltěže Věra Posledníková pro Deník veřejné správy:⁷³ „Zajištění dotace a následná realizace investiční akce z fondů EU

⁷³ I malá obec se může rozvíjet – stačí chtít a zvolit správné partnery. *Deník veřejné správy* [online]. 21.1.2011, [cit. 2011-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6467057&ht=velt%EC%9Ee>>.

patřila k nejsložitějším operacím, které zastupitelstvo ve Veltěžích řešilo. Vyplatila se nám přitom dlouhodobá spolupráce s Komerční bankou, jejímž klientem je obec od roku 1992. Investici jsme mohli uskutečnit jen díky možnosti čerpat z Komerční banky úvěrové zdroje na předfinancování a spolufinancování investičních nákladů.“

5.3 Obec Holetín

Obec Holetín leží v Pardubickém kraji v jeho jihozápadní části asi 3 km od správního města Hlinska. Je členem Svazu obcí Mikroregionu Hlinecko. Rozloha katastru obce je 10,66 ha. Obec se dělí na tři místní části, kterými jsou Horní a Dolní Holetín a Horní Babákov. V současné době má Holetín 767 obyvatel. Obec je průměrně 500 m široká, ale délka obce je téměř 5 km, čímž se stává jednou z nejdelších obcí tohoto kraje. Vzhledem ke své délce nenajdeme v obci Holetín přirozené centrum v podobě náměstí. Za „centrum obce“ je považována část obce, kde je soustředěno nejvíce objektů občanské vybavenosti a jiných staveb pro veřejnost, budova obecního úřadu, pošta, zastávka autobusu, obchod se smíšeným zbožím, základní škola a mateřská škola, hřbitov a kaple.

Pro lepší charakteristiku obce je v tabulce číslo 6 uveden rozpočet obce za období 2007 – 2009.

Tabulka 6 Rozpočet obce Holetín (v tis. Kč)

Příjmy a výdaje	Rok		
	2007	2008	2009
Daňové příjmy	5 559,7	6 367,0	5 874,5
Nedaňové příjmy	214,4	895,0	337,7
Kapitálové příjmy	1 608,5	334,1	218,1
Přijaté dotace	437,3	266,7	537,1
Příjmy celkem	7 819,9	7 862,8	6 967,4
Běžné výdaje	3 699,5	4 287,3	4 986,2
Kapitálové výdaje	3 557,8	2 797,2	3 397,2
Výdaje celkem	7 257,3	7 084,5	8 383,4
Saldo	562,6	778,3	-1 416,0

Zdroj: vlastní zpracování podle www.info.mfcr.cz/aris/

5.3.1 Program obnovy obce na období 2007 – 2013

Obec Holetín má zpracovaný pro období 2007 – 2013 Program obnovy obce, který vychází z potřeb obce a místních občanů. Každým rokem jsou však potřeby obce aktualizovány a do programu doplňovány.

Od začátku programovacího období 2007 – 2013 obec provedla řadu investic. Lze mezi ně zařadit například výkup pozemků pro místní komunikace k zamýšleným parcelám pro rodinné domy, pro sportovně – kulturní areál koupaliště a kulturně – společenské centrum v obci, úprava prostranství před budovou základní školy, úprava chodníků a místních komunikací v obci, rekonstrukce budovy obecního úřadu, budov na koupališti, školní jídelny, projektová dokumentace pro výstavbu kanalizace v obci, výstavba hřiště na kopanou, vybudování parkoviště, kulturně – společenského centra, zavedení inženýrských sítí k parcelám pro rodinné domy, pořízení požárního vozidla, apod.

Obec tedy investovala především do oblasti technické infrastruktury a do oblasti obnovy a rozvoje občanské vybavenosti. Zmíněné investiční akce obec financovala zejména vlastními finančními prostředky, využila však i dotací z Programu obnovy venkova Pardubického kraje.

5.3.1.1 Projekt „Kulturně – společenské centrum Holetín“

O projektu „Kulturně – společenské centrum Holetín“ bych se chtěla zmínit z toho důvodu, že se jedná o jediný projekt obce Holetín spolufinancovaný prostředky z evropských fondů.

Projekt byl zaměřen na rozšíření občanské vybavenosti obce Holetín a na rozšíření nabídky volnočasových, zájmových, kulturních, sportovních, vzdělávacích a společenských akcí pro místní občany, ale i obyvatele okolních obcí. Obec formou rekonstrukce nevyužívaného, chátrajícího výrobního objektu v „centru“ obce vybudovala nové prostory pro trávení volného času pro děti i dospělé. Cílem tohoto projektu bylo, vedle znásobení nabídky volnočasových aktivit v obci, i zvýšení bezpečnosti obyvatelstva ve velmi rizikovém úseku v obci a regenerace veřejného prostranství.

Financování tohoto projektu pouze z finančních prostředků obce by významně zatížilo obecní rozpočet a celá investiční akce by musela být realizována postupně v horizontu několika let. Obec tedy využila možnosti získat finanční prostředky z Evropské unie a v roce 2008 podala žádost o dotaci z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod,

prioritní osy 2 – Rozvoj městských a venkovských oblastí. Projekt se ale úspěšně ucházel o finanční prostředky v ROP NUTS II Severovýchod až napodruhé v roce 2009. Realizace samotného projektu byla zahájena v srpnu v roce 2009 a ukončena v březnu roku 2010.

Obec Holetín tedy získala dotaci ve výši 92,5 % z celkových výdajů na projekt, přičemž EU se na dotaci podílela 85 % a národní zdroje tvoří 7,5 %. Zbýlých 7,5 % vynaložila obec ze svého rozpočtu.

Celkové způsobilé investiční výdaje na tento projekt činí téměř 98 % z celkových výdajů. Z těchto výdajů jsou největší výdaje na stavební a technologickou část stavby, poté na základní vnitřní vybavení. Významnou položku tvoří i výdaje na projektovou dokumentaci.

Tabulka 7 Výdaje projektu a zdroje finančních prostředků

<i>Výdaje projektu</i>	
Celkové výdaje na projekt	10 164 174,00 Kč
Celkové způsobilé investiční výdaje projektu	9 916 254,00 Kč
Celkové způsobilé neinvestiční výdaje projektu	247 920,00 Kč
<i>Zdroje finančních prostředků</i>	
Vlastní zdroje obce	762 314,00 Kč
Dotace z EU	8 639 547,00 Kč
Dotace ČR	762 313,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle materiálů OÚ Holetín

Konkrétním výstupem projektu je zrekonstruovaná výrobní budova, ve které nyní najdeme klubovnu včetně příslušenství (WC, sklad klubovny, kuchyňka), multifunkční sály vybavené promítací technikou a infokoutek. V bezprostředním okolí centra bylo vybudováno nové parkoviště pro jeho návštěvníky a bezbariérový chodník.

Obrázek 2 Chátrající objekt v centru obce Holetín

Zdroj: *Holetín* [online]. 2008 [cit. 2011-02-23]. JAK SE BUDUJE KULTURNĚ-SPOLEČENSKÉ CENTRUM. Dostupné z WWW: <<http://www.holetin.cz/>>.

Obrázek 3 Nové kulturně - společenské centrum v obci Holetín

Zdroj: *Holetín* [online]. 2008 [cit. 2011-02-23]. JAK SE BUDUJE KULTURNĚ-SPOLEČENSKÉ CENTRUM. Dostupné z WWW: <<http://www.holetin.cz/>>.

Vybudování kulturně – společenského centra v obci Holetín je nesporně velkým pozitivem pro samotnou obec. Vybudováním bezbariérového chodníku se zábradlím ve velmi kritickém místě v obci se v první řadě zvýšila bezpečnost tamních obyvatel, ale také došlo k omezení rizika vzniku dopravních nehod na minimum. Z fotografií je pro obec patrný přínos i po stránce estetické. Zároveň došlo k celkovému zvýšení prestiže a atraktivity obce nejen pro její stávající obyvatele, ale i pro nově příchozí občany.

Nově vzniklé kulturně – společenské centrum s sebou přineslo celou řadu výhod a zajímavých příležitostí pro občany obce Holetín. Ti nemusí dojíždět za svými aktivitami do okolních měst, což pro ně znamená úsporu času i nákladů na dojíždění. Je to tedy pro ně místo, které umožňuje strávit aktivně volný čas, ať už sportem, či formou zapojení se do různých zájmových kroužků pro děti i dospělé přímo v místě bydliště. Těchto příležitostí mohou využít samozřejmě i občané okolních obcí. Snahou bylo i zapojení handicapovaných občanů do aktivního života, proto je celý objekt řešen jako bezbariérový.

Pro občany je kulturně – společenské centrum rozhodně velkým přínosem. Pro obec však vybudování kulturně - společenského centra znamená rovněž navýšení výdajů obecního rozpočtu, protože činnosti v centru nejsou zpoplatněny, a obec tedy každým rokem musí vyčlenit část svých finančních prostředků na provoz i údržbu tohoto centra. I když je nyní obec připravena financovat provoz centra ze svého rozpočtu, mohla by to být pro obec do budoucna jistá finanční zátěž.

5.3.2 Investiční potřeby obce

K potřebám obce Holetín uvedených v Programu obnovy obce na období 2007 – 2013, které plánuje zrealizovat v roce 2011 nebo v letech následujících, patří zejména potřeby v oblasti technické infrastruktury, která vykazuje nevyhovující stav, a v oblasti občanské vybavenosti. Jsou jimi:

- výstavba kanalizace a ČOV,
- rekonstrukce a vybudování sportovně rekreační a kulturní zóny na koupališti, rekonstrukce koupaliště,
- vybudování víceúčelového hřiště,
- rekonstrukce budovy základní a mateřské školy – rekonstrukce tříd, kotelny, zateplení budovy, apod.,
- výstavba obecního bytu z bývalé knihovny,
- rekonstrukce hasičské zbrojnice,
- rekonstrukce, výstavba místních komunikací,
- zhotovení digitálního územního plánu a urbanistické studie,
- rekonstrukce veřejného osvětlení,
- rekonstrukce hrází obecních rybníků, výsadba zeleně v jejich okolí,

- obnova zeleně na obecních pozemcích,
- vybudování cyklostezek a stezek pro pěší turisty,
- výstavba autobusových zastávek v obci.

Mezi investiční potřeby, které se obec chystá zrealizovat v průběhu roku 2011, patří rekonstrukce budovy základní školy. Ta bude spočívat v zateplení celé budovy, výměny oken a dveří. Součástí projektu by měla být i oprava kotelny. Předpokládané náklady na tento projekt jsou prozatím asi 5 000 000 Kč. Obec chce podat žádost o dotaci do Operačního programu Životní prostředí, prioritní osy 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie.

V roce 2011 by obec také ráda vybuodovala chodníky v části obce Holetín. Na realizaci této akce počítá s použitím vlastních prostředků.

5.4 Obec Borová

Obec Borová leží na Českomoravské vysočině v okrese Svitavy asi 8 km od města Poličky. Horní částí obce prochází silnice I. třídy ze Svitav do Hlinska, ale střed obce a dolní část obce jsou rozloženy okolo silnice III. třídy a Černého potoka, který údolím obce protéká. Celková výměra katastru obce je 1299 ha. Obec Borová si po mnoho let udržuje stejný počet obyvatel a nyní s počtem 980 obyvatel se řadí již do druhé skupiny obcí. K obci dnes patří i řada osad, jimiž jsou osada Blatina, Bukovina, Cerkytle, Dědek, Hatě a Svatá Kateřina. Za zmínku jistě stojí vítězství obce v 5. ročníku soutěže Vesnice roku 1999 v okrese Svitavy.

Obec Borová i její blízké okolí je ideálním místem pro pěší turistiku i cykloturistiku. Návštěvníci se zde mohou ubytovat v rekreačním kempu Borová s vlastním koupalištěm.

Příjmy obce Borová jsou v porovnání s příjmy obce Holetín, která má jen o 213 obyvatel méně, více než dvakrát větší, což se projevuje i na investiční aktivitě obce.

Tabulka 8 Rozpočet obce Borová (v tis. Kč)

Příjmy a výdaje	Rok		
	2007	2008	2009
Daňové příjmy	9 156,8	9 799,9	8 203,3
Nedaňové příjmy	3 374,4	3 320,7	3 029,4
Kapitálové příjmy	6,2	21,8	30,6
Přijaté dotace	9 256,4	3 780,2	5 652,3
Příjmy celkem	21 793,8	16 922,6	16 915,6
Běžné výdaje	8 650,8	12 073,1	11 990,9
Kapitálové výdaje	12 651,6	3 104,8	5 422,5
Výdaje celkem	21 302,4	15 177,9	17 413,4
Saldo	491,4	1 744,7	-497,8

Zdroj: vlastní zpracování podle www.info.mfer.cz/aris/

5.4.1 Program obnovy vesnice Borová u Poličky

Obec Borová v roce 1998 založila „Program obnovy vesnice Borová u Poličky“, v němž kromě základních informací o obci a jejím historickém vývoji najdeme katalog akcí, ze kterého je patrná aktivita obce Borová právě od roku 1998. Tento katalog je pravidelně doplňován a aktualizován. Pro představu uvádím výčet těch nejdůležitějších investičních akcí zrealizovaných do roku 2009.

V minulosti obec Borová již investovala do mnoho akcí. V oblasti technické infrastruktury provedla opravy mostů, chodníků, komunikací, výstavbu části obecního vodovodu, opravy veřejného osvětlení, byla provedena plynofikace obce, apod.

Obec nezapomněla ani na vzhled a čistotu obce a investovala do nákupu techniky na sečení a sněhové frézy.

V rámci obnovy a rozvoje občanské vybavenosti obec zajistila výstavbu domu s pečovatelskou službou, výstavbu 3 bytových domů, vybudování 2 bytových jednotek, došlo k opravě budovy základní a mateřské školy spočívající v zateplení budov a výměny oken a dveří, k opravě koupaliště, společenského domu. Pro rozšíření a zkvalitnění možností využití volného času obec vybudovala nový sportovní areál se dvěma tenisovými kurty, volejbalovým hřištěm, minigolfem a dětským hřištěm. Pomocí finančních prostředků z Pardubického kraje z programu „Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu“ a „Podpora sportu a volnočasových aktivit“ bylo v Borové zřízeno dokonce nové fitness centrum přístupné široké veřejnosti.

Financování těchto investičních akcí obec zajistila z vlastních zdrojů, využila však i podpor státu, hlavně Ministerstva pro místní rozvoj, a podpor Pardubického kraje.

Obec Borová do roku 2009 žádné své investiční potřeby nefinancovala pomocí finančních prostředků z evropských fondů. Od roku 2010 však tuto možnost využívá a úspěšně evropské dotace čerpá.

5.4.2 Investiční potřeby obce

Investiční potřeby obce Borová se týkají především oblasti obnovy a rozvoje obce a oblasti obnovy a rozvoje občanské vybavenosti. S realizací některých uvedených investičních akcí obec započala již v roce 2010, ale jejich dokončení je plánováno až na rok 2011. Mezi konkrétní investiční potřeby na období let 2011 - 2014 pak patří:

- stavební úpravy obecní budovy,
- odstavná plocha u domu služeb Borová,
- zakoupení hasičské stříkačky pro jednotku Sboru dobrovolných hasičů obce Borová,
- pořízení komunální techniky a vybavení,
- stavební úpravy trafostanice na Bukovině,
- oprava stropů v Základní škole Borová,
- stavební úpravy kapličky sv. Jana Nepomuckého,
- výstavba bytové jednotky,
- územní plán Borová,
- kompostárna bioodpadu Borová,
- revitalizace zeleně v obci a výsadba nových dřevin,
- vybavení společenského sportovního centra v Borové,
- rekonstrukce autobusové zastávky v obci,
- výstavba infrastruktury pro 6 rodinných domů,
- vybudování chodníků a dalších odstavných ploch v obci,
- vybudování kanalizace a ČOV.

Nyní bych se ráda o některých investičních potřebách obce Borové zmínila více, a to v souvislosti se způsobem jejich financování.

5.4.2.1 Kompostárna bioodpadu Borová

Především problém s ukládáním posečené trávy z obecních pozemků, ale i ze zahrad místních občanů, byl pro obec impulsem k vybudování kompostárny bioodpadu, kde bude možné tento i jiný tzv. biologicky rozložitelný odpad skladovat. Součástí investice je ještě pořízení techniky na zpracování biologicky rozložitelných odpadů. Výstavba kompostárny probíhá už od roku 2010, dokončena by měla být v průběhu roku 2011.

Obec na realizaci projektu získala dotaci z Operačního programu Životní prostředí, prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, ve výši 84 % z celkových nákladů na projekt.

Tabulka 9 Výdaje projektu a zdroje finančních prostředků

<i>Výdaje projektu</i>	
Celkové výdaje na projekt	6 107 972,00 Kč
Celkové způsobilé výdaje projektu	6 037 972,00 Kč
Celkové nezpůsobilé výdaje projektu	70 000,00 Kč
<i>Zdroje finančních prostředků</i>	
Vlastní zdroje obce	603 798,00 Kč
Dotace z EU	5 132 276,00 Kč
Dotace ČR - SFŽP	301 898,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle materiálů OÚ Borová

5.4.2.2 Revitalizace zeleně v obci a výsadba nových dřevin

Významnou dotaci obec Borová již získala i na tento projekt z Operačního programu Životní prostředí, prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny. V obci nyní probíhá ošetřování stávajících stromů a výsadba stromů nových. Dochází také k zatravnění několika ploch v obci.

Tabulka 10 Výdaje projektu a zdroje finančních prostředků

<i>Výdaje projektu</i>	
Celkové výdaje na projekt	1 613 614,00 Kč
Celkové způsobilé výdaje projektu	1 591 753,00 Kč
Celkové nezpůsobilé výdaje projektu	21 861,00 Kč
<i>Zdroje finančních prostředků</i>	
Vlastní zdroje obce	159 176,00 Kč
Dotace z EU	1 352 990,00 Kč
Dotace ČR - SFŽP	79 587,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle materiálů OÚ Borová

5.4.2.3 Chystané projekty z Operačního programu Životního prostředí

Obec Borová se chystá připravit žádost o dotaci z Operačního programu Životní prostředí na další podobný projekt, který by se týkal výsadby zeleně okolo turistických stezek a cyklostezek procházejících obcí.

Z téhož operačního programu by obec chtěla získat dotaci i na pořízení čistícího vozu na úklid obecních cest, čímž by se měla snížit prašnost v celé obci a mělo by tedy dojít i ke zkvalitnění životního prostředí v obci.

5.4.2.4 Územní plán Borová

Územní plán obce je důležitým dokumentem pro udržitelný rozvoj obce. Řeší oblast výstavby v obci, dále obsahuje návrh koncepce rozvoje dopravy, občanského a technického vybavení, ale i krajiny. Tento dokument bude pro obec Borová zpracován v tomto roce.

Právě tvorbu či aktualizaci územních plánů podporuje Integrovaný operační program, ze kterého obec na vytvoření svého územního plánu dotaci získala.

Tabulka 11 Výdaje projektu a zdroje finančních prostředků

<i>Výdaje projektu</i>	
Celkové výdaje na projekt	492 000,00 Kč
Celkové způsobilé výdaje projektu	487 000,00 Kč
Celkové nezpůsobilé výdaje projektu	5 000,00 Kč
<i>Zdroje finančních prostředků</i>	
Vlastní zdroje obce	-
Dotace z EU	413 950,00 Kč
Dotace ČR	73 050,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle materiálů OÚ Borová

5.4.2.5 Program rozvoje venkova ČR

Také v rámci Programu rozvoje venkova ČR obec získala dotace na dva projekty, které bude realizovat v tomto roce. Jedná se o vybavení společenského sportovního centra a o rekonstrukci autobusové zastávky v obci.

Kromě toho se obec chystá připravit žádost o dotaci do Programu rozvoje venkova ČR i v letošním roce.

5.5 Investiční potřeby větších obcí

Investiční potřeby obcí s počtem obyvatel od 2 000 do 9 999 a obcí s více než 10 000 obyvateli jsou srovnatelné s investičními potřebami menších obcí uvedenými v kapitole 5.1. Větší obce si však díky vyšším rozpočtovým příjmům mohou dovolit realizovat finančně náročnější akce. I přesto však nejsou schopny realizovat veškeré investiční potřeby z vlastních prostředků, a proto usilují hlavně o získání peněz z Evropské unie či jiných zdrojů. V rámci realizace některých projektů se chystají využít i soukromé investice.

Ve svých strategických plánech, základních rozvojových dokumentech vyjadřujících další vývoj obcí, mají vymezeny záměry rozvoje obce a definovány cíle, jejichž realizací daných záměrů dosáhnou. Priority těchto obcí lze rozdělit do následujících oblastí:

- občanská vybavenost,
- doprava a technická infrastruktura,
- životní prostředí,

- podpora cestovního ruchu,
- ekonomický rozvoj.

5.5.1 Občanská vybavenost

Kvalita života obyvatel v dané obci je ovlivněna úrovní společenského, sportovního a kulturního vyžití. Obce se soustředí na obnovu či výstavbu infrastruktury pro volný čas, čímž následně mohou zajistit nebo zvýšit nabídku aktivního trávení volného času. Pro vytvoření kvalitního zázemí pro sport se především chystají investovat do vybudování, rekonstrukce, modernizace nebo technického vybavení sportovních areálů, jako jsou například tenisové kurty, fotbalové stadiony, kryté plavecké bazény, areály venkovních koupališť, zimní stadiony, apod. V rámci společenského a kulturního vyžití patří mezi záměry obcí většinou rekonstrukce a modernizace stávajících zařízení pro společenské a kulturní příležitosti, vytvoření kulturně – společenských center, kluboven, zajištění moderních knihoven a vybudování dětských hřišť.

Obce věnují svoji pozornost i sociální oblasti v souvislosti s nepříznivým demografickým vývojem. Do svých priorit řadí zajištění kvalitních služeb v této oblasti, budování, rozšiřování a opravy domovů pro seniory, domovů s pečovatelskou službou a dalších podobných zařízení. Zaměřují se však také na přípravu projektů týkajících se poskytování služeb osobám s různým druhem postižení.

K základním cílům obcí v oblasti bydlení patří ve většině případů investice do přípravy parcel určených pro výstavbu rodinných domů, investice do výstavby nájemních bytů a do výstavby a rekonstrukce bytových domů.

V otázce vzdělávání mají obce zájem hlavně na modernizaci základních i mateřských škol, jejichž jsou zřizovateli a na podpoře materiálně – technického vybavení těchto škol.

5.5.2 Doprava a technická infrastruktura

Za účelem zajištění dopravní dostupnosti a zlepšení dopravní bezpečnosti jsou obce nuceny investovat do dopravní infrastruktury, která spadá do jejich kompetencí. Jde především o výstavbu a rekonstrukci místních komunikací, chodníků a pěších stezek, o rozšiřování parkovacích ploch, o rekonstrukce autobusových zastávek včetně bezbariérové úpravy, atd. Obce ale také usilují o odklonění dopravy mimo obce a aktivně podporují vybudování obchvatů.

Velice často plánovanou investicí, kterou obce uvádějí ve svých strategických plánech, je budování cyklostezek a jejich propojení s okolními cyklostezkami. Důvodem je zvýšení mobility a bezpečnosti obyvatel.

Investiční potřeby obcí v oblasti technické infrastruktury se týkají také dostavby kanalizace a čistírny odpadních vod v částech obcí, rekonstrukce stávající kanalizace a čistírny odpadních vod v obcích, rekonstrukce vodovodních řádů, veřejného osvětlení či plynové infrastruktury. Výjimku netvoří ani potřeba vybudování protipovodňových hrází a zvýšení kapacity rybníků a vodních toků.

5.5.3 Životní prostředí

Důležitým záměrem obcí je pečovat o životní prostředí a tím udržovat a zvyšovat kvalitu podmínek pro život. Obce chtějí vytvořit příjemný, atraktivní prostor s dostatkem veřejné zeleně pro své obyvatele i pro návštěvníky obce. K aktivitám obcí v oblasti životního prostředí lze řadit zejména zlepšování čistoty a pořádku, vytváření klidových zón, zlepšování stavu zeleně v různých částech obce obnovou zanedbaných parků, náměstí a ostatních veřejných prostranství nebo zakládáním zcela nových ploch veřejné zeleně. Zkvalitňování životního prostředí zcela jistě souvisí i s likvidací odpadů, což obce nutí investovat do rozšiřování počtu sběrných nádob nebo přímo do budování sběrných dvorů, a s čištěním odpadních vod (viz. kapitola 5.5.2).

5.5.4 Podpora cestovního ruchu

Za významnou považují obce oblast cestovního ruchu, a to především z hlediska příležitosti jejich dalšího vývoje. Některé obce mohou využít svůj přírodní potenciál, kulturní památky, jiné svoji výhodnou zeměpisnou polohu. Základem pro rozvoj cestovního ruchu je kvalitní zázemí pro turistiku, tedy zejména ubytovací a stravovací služby. Obce se mnohdy potýkají s problémem nedostatku těchto kapacit, a proto podporují jejich výstavbu nebo rozšiřování. K dalším často uváděným cílům patří i rozšíření a modernizace informačního systému pro turisty, investice do propagačního materiálu a oprava historických památek. Rozvoj cestovního ruchu je však úzce spojen také s úrovní nabídky možností pro aktivní trávení volného času v obci například v oblasti sportovního vyžití. Nelze opomenout ani záměr obcí vybudovat trasy pro cykloturistiku, která je v dnešní době velmi populární.

5.5.5 Ekonomický rozvoj

Obce se soustředí i na zajištění příznivých podmínek pro vznik a rozvoj podnikání a následné snížení nezaměstnanosti. Jejich cílem je sestavit nabídku podnikatelských objektů a pozemků v obci, vybavit průmyslové zóny potřebnou infrastrukturou (přístupové komunikace, rozvody elektřiny, vodovodů, kanalizace a plynu) či vybudovat informační místo pro podnikatele a organizovat pro ně odborné poradenské semináře a tím přilákat nové investory.

Jak bylo zmíněno, ekonomický rozvoj v obcích je podmíněn i kvalitou technické a dopravní infrastruktury. Je však ovlivněn i úrovní občanské vybavenosti a celkovou atraktivností obcí. Nezbytnou součástí je pak cestovní ruch, který taktéž k rozvoji podnikání v obcích nesporně napomáhá.

Závěr

Prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti dochází k rozdělování finančních prostředků v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Pro tyto účely bylo v České republice vytvořeno osm tzv. regionů soudržnosti označovaných jako NUTS II.

Pro financování svých investičních potřeb obce tedy mají možnost využít i evropské peníze a čerpat finanční prostředky v rámci operačních programů. Obcí se týkají zejména Operační program Životní prostředí, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program a okrajově i Operační program Podnikání a inovace. V případě obcí Pardubického kraje se jedná ještě o Regionální operační program NUTS II Severovýchod.

Cílem této práce bylo analyzovat investiční potřeby NUTS II Severovýchod, konkrétně investiční potřeby obcí Pardubického kraje, tedy kraje, který tvoří s Libereckým a Královéhradeckým krajem zmíněný region soudržnosti.

Pardubický kraj má zájem na vytváření příznivých podmínek pro život v kraji a na zvyšování atraktivnosti kraje nejen pro současné, ale i potenciální obyvatele kraje, a v neposlední řadě i pro návštěvníky kraje.

V Pardubickém kraji se nachází přes 92 % obcí s méně než 2 000 obyvateli. Na základě provedené analýzy investičních potřeb těchto obcí lze jejich investiční záměry rozdělit do čtyř oblastí, kterými jsou obnova a rozvoj obce, obnova a rozvoj občanské vybavenosti, technická infrastruktura a rozvoj cestovního ruchu. Mezi priority obcí pak patří především budování kanalizací a čistíren odpadních vod a rekonstrukce místních komunikací a chodníků. Velmi často zmiňovanými jsou však i potřeby v oblasti občanské vybavenosti. Obce se snaží udržovat či rozšiřovat možnosti trávení volného času, kulturního a společenského vyžití, a to zejména z důvodů zamezení odlivu obyvatelstva do větších obcí. Aktivitami v této oblasti však obce současně podporují i rozvoj cestovního ruchu.

Obce s méně než 500 obyvateli financují své investiční potřeby hlavně z vlastních zdrojů a za podpory Programu obnovy venkova Pardubického kraje. Možnosti čerpat finanční prostředky z Evropské unie jsou pro ně poněkud omezené a zejména administrativně náročné, a proto se u těchto obcí s touto variantou financování investičních potřeb tolik neseťkáme. Čerpání dotací z evropských fondů, zejména prostřednictvím Operačního programu Životní

prostředí a Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, je již více patrné u obcí s počtem obyvatel od 500 do 1 999.

Příkladem obce s méně než 500 obyvateli je obec Předhradí, která k realizaci svých investic využívá zejména dotací z Programu obnovy venkova Pardubického kraje a vlastních prostředků. Chystá se investovat do oblasti technické infrastruktury a občanské vybavenosti.

Obec Holetín a obec Borová jsou obce, které se počtem obyvatel řadí do skupiny obcí od 500 do 1 999 obyvatel. Z provedené analýzy investičních potřeb vyplývá, že obě obce své investiční záměry směřují jak do oblasti obnovy a rozvoje obce, obnovy a rozvoje občanské vybavenosti, technické infrastruktury, tak do oblasti rozvoje cestovního ruchu. Obec Borová má však oproti obci Holetín větší investiční možnosti, neboť její rozpočtové příjmy jsou více než dvakrát větší. K intenzivnější investiční aktivitě obce zcela jistě přispívá i obrovské pracovní nasazení členů zastupitelstva. Obec Borová se snaží neustále využívat možností získat finanční prostředky z Evropské unie, Pardubického kraje či jiných zdrojů.

Obcí s více než 2 000 obyvateli je v Pardubickém kraji necelých 8 %. I u těchto obcí lze investiční potřeby rozdělit do několika oblastí. Jsou jimi občanská vybavenost, doprava a technická infrastruktura, životní prostředí, podpora cestovního ruchu a ekonomický rozvoj. Investiční potřeby těchto obcí jsou obdobné jako investiční potřeby menších obcí. V porovnání s menšími obcemi je však objem rozpočtu těchto obcí několikrát větší, což jim umožňuje realizovat finančně náročnější investice. K financování investičních potřeb tyto obce mohou využít také širších možností čerpání finančních prostředků z evropských fondů.

Seznam použité literatury

1. FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2(váz.).
2. KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. Praha: C.H.Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.
3. MAREK, Dan; KANTOR, Tomáš. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. Brno: Barrister and Principal, 2007. 210 s. ISBN 978-80-87029-13-8.
4. PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
5. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
6. STEJSKAL, Jan; KOVÁRNÍK, Jaroslav. *Regionální politika a její nástroje*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
7. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
8. VILAMOVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0.
9. WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomica, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7.
10. WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje

1. *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 29 s. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Vyhledavani?searchtext=abeceda+fond%c5%af&searchmode=ExactPhrase>>.
2. *ARISweb* [online]. 2011 [cit. 2011-03-17]. Dostupné z WWW: <http://www.info.mfcr.cz/aris/>.

3. *BusinessInfo.cz : Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. c1997-2010 [cit. 2011-01-02]. Regionální operační programy. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/rop/1001614/>>.
4. *Český statistický úřad PARDUBICKÝ KRAJ* [online]. c2011 [cit. 2011-02-11]. Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2009). Dostupné z WWW: <[http://www.olomouc.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_\(udaje_za_rok_2009\)](http://www.olomouc.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_(udaje_za_rok_2009))>.
5. *Český statistický úřad PARDUBICKÝ KRAJ* [online]. c2011 [cit. 2011-02-12]. Počet obyvatel a výměra v obcích Pardubického kraje k 1. 1. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_a_vymera_v_obcich_pardubickeho_kraje_k_1_1_2010>.)
6. *EAGRI : Dotace* [online]. c2009-2010 [cit. 2011-02-10]. Program rozvoje venkova 2007 - 2013 . Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/>>.
7. *EurActiv* [online]. 2010 [cit. 2010-11-17]. Strukturální fondy. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/strukturalni-fondy>>.
8. *EURO dotace* [online]. 2010 [cit. 2011-01-03]. Regionální operační program NUTS II Severovýchod. Dostupné z WWW: <<http://www.eurospolecnosti.cz/europodnikatel/rop-severovychod.php>>.
9. *Evropa* [online]. 2010 [cit. 2010-11-25]. Evropský sociální fond. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/discover/esf_cs.htm>.
10. *Evropa* [online]. 2010 [cit. 2010-11-25]. Regionální politika - Inforegio. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/cf/index_cs.htm>.
11. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-07]. Evropská územní spolupráce. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/59152886-c941-40c6-b290-ba1a36cd1733/Evropska-uzemni-spoluprace>>.
12. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-11-25]. Evropský sociální fond v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>>.
13. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-22]. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Dostupné z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-\(EAFRD\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-(EAFRD))>.
14. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-11-25]. Fond soudržnosti. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Fond-soudrznosti>>.

15. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-12]. Fondy Evropské unie: 26,7 miliard EUR pro Českou republiku. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>.
16. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-11-17]. Informace o fondech EU. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>
17. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-01-01]. Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání fondů SF/FS a národních zdrojů. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Stav-cerpani/Mesicni-monitorovaci-zprava>>.
18. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-11]. Národní orgán pro koordinaci. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci>>.
19. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-07]. NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=68e85504-93b7-4cc0-85f3-260e5994be05>.
20. *Fondy Evropské unie* [online]. nevedeno [cit. 2011-01-01]. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d26c8d6a-821b-45df-9c9c-29a8a55f7e1e/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>>.
21. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-10]. Operační program Podnikání a inovace. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/665a13aa-e1ff-484d-ab28-84e90b454c89/OP-Podnikani-a-inovace>>.
22. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-10]. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>>.
23. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-01-01]. Operační program Životní prostředí. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>>.
24. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-11]. Programy 2007 - 2013. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>.
25. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-07]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.

26. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-06]. ROP NUTS II Severovýchod. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/64ffb8d7-0810-441d-83c2-fd13710eedb3/ROP-NUTS-II-Severovychod>>.
27. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-01-01]. Řízení fondů EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/6fa7277c-ea4f-4521-bbbb-8319e275dad4/Rizeni-fondu-EU>>.
28. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2010-12-12]. Slovník pojmů. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/glosar/r>>.
29. *Fondy Evropské unie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-07]. Tematické operační programy. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/cbbd7af9-afef-448c-8030-1da7e87b4aa7/Tematicke-operacni-programy>>.
30. *Holetín* [online]. 2008 [cit. 2011-02-23]. JAK SE BUDUJE KULTURNĚ-SPOLEČENSKÉ CENTRUM. Dostupné z WWW: <<http://www.holetin.cz/>>.
31. I malá obec se může rozvíjet – stačí chtít a zvolit správné partnery. *Deník veřejné správy* [online]. 21.1.2011, [cit. 2011-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6467057&ht=velt%EC%9Ee>>.
32. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2011-02-17]. Podpora regionálního rozvoje v Pardubickém kraji. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/podpora-regionalniho-rozvoje-v-pardubickem-kraji.aspx>>.
33. *OBCE JAKO ŽADATELÉ A PŘÍJEMCI ZE SF / FS*. Praha : NOK-MMR, 23. února 2011. 9 s. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/676e24c3-abc9-45b6-bb37-3be1c7d3bfc3/Obce-jako-zadatele-a-prijemci-pomoci-ze-SF---FS--->>.
34. Pardubický kraj rozdělil 47 milionů z Programu obnovy venkova. *Pardubicko* [online]. C2003-2009, [cit. 2011-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://pardubicko.regiony24.cz/47-82559-pardubicky-kraj-rozdelil-47-milionu-z-programu-obnovy-venkova>>.
35. Program rozvoje venkova - příležitost pro malé obce. *Strukturální fondy EU* [online]. 2007, [cit. 2011-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalnifondy.info/clanek.php?clanek=2308>>.
36. *Prováděcí dokument Integrovaný operační program pro období let 2007 - 2013* [online]. 29.6.2009 [cit. 2011-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/8e/8e76a286-afa7-43f7-9b6f-c30a0e1d6f69.pdf>>.

37. *Regionální informační servis* [online]. c2010-2011 [cit. 2011-03-28]. Mikroregiony. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/regionalni-informace/mikroregiony/>>.
38. *Regionální inovační strategie Pardubického kraje (analytická část)*. Pardubice : Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, 2006. 123 s. Dostupné z WWW: <<http://www.pardubickykraj.cz/article.asp?thema=4011&item=55061>>.
39. *WASET : World Academy of Science, Engineering and Technology* [online]. 2009 [cit. 2010-12-07]. The Importance and Use of European Structural Funds in the Czech republic. Dostupné z WWW: <<http://www.waset.org/journals/waset/v49/v49-86.pdf>>.

Ostatní

1. Interní materiály obce Předhradí
2. Interní materiály obce Holetín
3. Interní materiály obce Borová
4. Program rozvoje Pardubického kraje
5. Strategické plány rozvoje jednotlivých mikroregionů Pardubického kraje
6. Strategické plány rozvoje obcí s počtem obyvatel nad 2 000

Použité zkratky

ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
HND	hrubý národní důchod
HSS	hospodářská a sociální soudržnost
ICT	informační a komunikační technologie
IOP	Integrovaný operační program
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	operační program
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
POV	Program obnovy venkova
PRV	Program rozvoje venkova
ROP	regionální operační program
ROP SV	Regionální operační program Severovýchod
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství

Seznam tabulek

TABULKA 1 ROZDĚLENÍ PROSTŘEDKŮ FONDŮ EU MEZI CÍLE POLITIKY HSS V OBDOBÍ 2007 - 2013	10
TABULKA 2 VYMEZENÍ REGIONŮ SOUDRŽNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE	17
TABULKA 3 ROZDĚLENÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A VÁHY NA OP NA ROKY 2007 - 2013	22
TABULKA 4 POČET OBCÍ V PARDUBICKÉM KRAJI	38
TABULKA 5 ROZPOČET OBCE PŘEDHRADÍ (V TIS. KČ)	43
TABULKA 6 ROZPOČET OBCE HOLETÍN (V TIS. KČ).....	45
TABULKA 7 VÝDAJE PROJEKTU A ZDROJE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	47
TABULKA 8 ROZPOČET OBCE BORO VÁ (V TIS. KČ).....	51
TABULKA 9 VÝDAJE PROJEKTU A ZDROJE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	53
TABULKA 10 VÝDAJE PROJEKTU A ZDROJE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	54
TABULKA 11 VÝDAJE PROJEKTU A ZDROJE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	55

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1 SKLADBA 14 KRAJŮ (NUTS III) DO 8 REGIONŮ SOUDRŽNOSTI (NUTS II).....	17
OBRÁZEK 2 CHÁTRAJÍCÍ OBJEKT V CENTRU OBCE HOLETÍN.....	48
OBRÁZEK 3 NOVÉ KULTURNĚ - SPOLEČENSKÉ CENTRUM V OBCI HOLETÍN	48

Přílohy

Příloha č. 1: Investiční potřeby obcí a způsob jejich financování (dotazník)

Investiční potřeby obcí a způsob jejich financování	
Oblast	Způsob financování investiční potřeby
Obnova a rozvoj venkova	
obnova, rozšíření či výsadba zeleně v obci	
úprava ostatních veřejných prostranství	
nákup techniky na údržbu zeleně, sečení trávy, apod.	
rekonstrukce vodních nádrží	
nákup kontejnerů na separovaný odpad	
Obnova a rozvoj občanské vybavenosti	
rekonstrukce objektů v majetku obce	
budova obecního úřadu	
budova kulturního domu	
budova hasičské zbrojnice	
budova mateřské či základní školy	
oprava památek v obci	
oprava či budování autobusových zastávek	
rekonstrukce veřejných sportovišť, dětských hřišť	
výstavba nových sportovišť, dětských hřišť	
rekonstrukce koupališť	
výstavba multifunkčního centra	
výstavba obecních bytů	
Technická infrastruktura	
budování kanalizace a ČOV	
oprava obecního vodovodu	
rekonstrukce veřejného osvětlení, rozhlasu	
plynifikace obce, částí obce	
příprava pozemků pro výstavbu rodinných domů (zavedení technické infrastruktury)	
rekonstrukce místních komunikací, chodníků, přístupových komunikací, apod.	
budování cyklostezek	

Rozvoj cestovního ruchu	
budování odpočinkových míst	
budování cyklostezek, turistických tras	
zřízení pohostinství v obci	
budování ubytovacích kapacit	
Jiné investiční potřeby	